

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2010
VI. volební období

178

Vládní návrh

na vydání

zákona
o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance,
ve znění pozdějších předpisů

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2011

**o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance,
ve znění pozdějších předpisů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

**Č Á S T P R V N Í
OBĚH BANKOVEK A MINCÍ**

Hlava I
Obecná ustanovení

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon navazuje na přímo použitelné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje

- a) ochranu tuzemských a cizozemských bankovek a mincí proti jejich padělání a pozměňování a
- b) další pravidla pro oběh tuzemských bankovek a tuzemských mincí, práva a povinnosti s tímto oběhem související, jakož i výkon veřejné správy v této oblasti.

§ 2

Vymezení základních pojmů

- a) (1) Tuzemská bankovka je bankovka znějící na koruny české, vydaná Českou národní bankou, která je platná, nebo kterou lze za platnou vyměnit; bankovka znějící na jinou měnu, která je platná, nebo kterou lze za platnou vyměnit, je bankovka cizozemská.
- b)

¹⁾ Například nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, ve znění nařízení Rady (ES) č. 44/2009, nařízení Rady (ES) č. 1339/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se rozšiřuje působnost nařízení (ES), kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, na členské státy, které nepřijaly euro jako jednotnou měnu, ve znění nařízení Rady (ES) č. 45/2009, nařízení Rady (ES) č. 2182/2004 ze dne 6. prosince 2004 o medailích a žetonech podobných euromincím, ve znění nařízení Rady (ES) č. 46/2009, nařízení Rady (ES) č. 2183/2004 ze dne 6. prosince 2004, kterým se na nezúčastněné členské státy rozšiřuje použitelnost nařízení (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím, ve znění nařízení Rady (ES) č. 47/2009.

c) (2) Tuzemská mince je mince znějící na koruny české, vydaná Českou národní bankou, která je platná, nebo kterou lze za platnou vyměnit; mince znějící na jinou měnu, která je platná, nebo kterou lze za platnou vyměnit, je mince cizozemská.

d)

e) (3) Pamětní mince je tuzemská mince vyrobená z obecných nebo drahých kovů, určená ke sběratelským účelům.

f)

g) (4) Tuzemská bankovka

a) celá je tuzemská bankovka, které nechybí žádná její část nebo které chybí pouze část nebo části okraje na obvodu bankovky,

b) celistvá je tuzemská bankovka, která tvoří souvislý celek,

h) c) opotřebovaná oběhem je celá a celistvá tuzemská bankovka, která je odřená, zašpiněná nebo pomačkaná,

i) d) nestandardně poškozená je tuzemská bankovka, jejíž obrazec je nečitelný, deformovaný nebo proděravělý, tuzemská bankovka ohořelá nebo zetlelá, tuzemská bankovka, která je popsaná, pomalovaná, přetištěná, potištěná, obarvená, odbarvená, poškozená biologickým nebo jiným materiálem, nejde-li o nepatrná poškození nebránící dalšímu oběhu, a tuzemská bankovka poškozená nástražným zařízením na ochranu proti krádeži a tuzemská bankovka skládající se z více než 2 částí,

j) e) běžně poškozená je tuzemská bankovka, která je poškozena jinak než nestandardně.

k)

l) (5) Tuzemská mince

m) a) celá je tuzemská mince, jejíž plocha nebyla zmenšena, nebo mince vyrobená z více částí, které nechybí žádná její část,

n) b) opotřebovaná oběhem je celá tuzemská mince, která je odřená nebo zašpiněná,

o) c) nestandardně poškozená je tuzemská mince, jejíž obrazec nebo reliéf je nečitelný, její tvar je deformovaný, tuzemská mince nastřížená nebo proděravělá, tuzemská mince vyrobená z více částí, jejíž jednotlivé části jsou odděleny, tuzemská mince, která je podélně rozštěpená v hraně na část s lící a část s rubovou stranou, a tuzemská mince poškozená nástražným zařízením na ochranu proti krádeži,

p) d) běžně poškozená je tuzemská mince, která je poškozená jinak než nestandardně.

q)

r) § 3

s)

t) Vymezení některých dalších pojmů

u)

v) Pro účely tohoto zákona se rozumí

w) a) úvěrovou institucí banka, zahraniční banka v rozsahu, v němž vykonává činnost v České republice prostřednictvím pobočky, a spořitelní a úvěrní družstvo,

- x) b) směnárníkem ten, kdo je oprávněn provozovat směnářenskou činnost na základě registrace ke směnářenské činnosti podle devizového zákona,
 - y) c) pokladní operací přijetí vkladu tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí na účet vedený úvěrovou institucí nebo výplata tuzemských bankovek nebo tuzemských mincí z tohoto účtu, prováděné v místě k tomu určeném zaměstnanci úvěrové instituce nebo osobami jednajícími jménem nebo na účet úvěrové instituce.
- z)

§ 4

Některé činnosti České národní banky při řízení oběhu bankovek a mincí

(1) Česká národní banka

- a) rozhoduje o stažení tuzemských bankovek a tuzemských mincí opotřebovaných oběhem a nestandardně nebo běžně poškozených (dále jen „bankovky a mince nevhodné pro další oběh“) z oběhu, stažené tuzemské bankovky a tuzemské mince ničí a nahrazuje je tuzemskými bankovkami a tuzemskými mincemi vhodnými pro další oběh,
- b) zpracovává (§ 7 odst. 4) a uschovává tuzemské bankovky a tuzemské mince (dále jen „tuzemské bankovky a mince“),
- c) zkoumá pravost podezřelých bankovek a mincí a vypracovává k nim odborná vyjádření,
- d) uschovává bankovky a mince, které jsou padělané nebo pozměněné.

(2) Česká národní banka může činností uvedenou v odstavci 1 písm. b) smluvně pověřit úvěrovou institucí provádějící pokladní operace nebo zpracovatele tuzemských bankovek a mincí (§ 15 odst. 2); odpovědnost České národní banky za zpracování a uschování tuzemských bankovek a mincí tím není dotčena.

(3) Česká národní banka plní funkce Národního střediska pro padělky, Národního střediska pro analýzu padělků bankovek a Národního střediska pro analýzu padělků mincí²⁾.
CELEX: 32001R1338, 32001R1339, 32001D0912, 2001D00887

Hlava II

Oběh tuzemských bankovek a mincí

Díl 1

Příjem a výměna tuzemských bankovek a mincí a jejich výdej a vracení do oběhu

§ 5

²⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1338/2001.

Nařízení Rady (ES) č. 1339/2001.

Rozhodnutí Evropské centrální banky ze dne 8. listopadu 2001 o některých podmínkách přístupu k systému monitorování padělků (ECB/2001/11).

Rozhodnutí Rady ze dne 6. prosince 2001 o ochraně eura proti padělání (2001/887/SVV).

Příjem tuzemských bankovek a mincí

(1) Každý je povinen přijmout tuzemské bankovky a mince bez omezení, ledaže je oprávněn jejich příjem odmítnout.

(2) Příjem tuzemských bankovek nebo mincí může odmítnout

- a) úvěrová instituce provádějící pokladní operace, jestliže se jedná o bankovky nebo mince znějící na koruny české prohlášené Českou národní bankou za neplatné a jestliže uplynula doba stanovená na základě zákona upravujícího činnost a postavení České národní banky³⁾, po kterou je povinna provádět jejich výměnu,
- b) každý s výjimkou České národní banky a úvěrové instituce provádějící pokladní operace, jestliže se jedná o pamětní mince nebo o tuzemské bankovky nebo mince prohlášené Českou národní bankou za neplatné,
- c) každý s výjimkou České národní banky a úvěrové instituce provádějící pokladní operace, jestliže se jedná o více než 50 tuzemských mincí v jedné platbě.

(3) Při příjmu tuzemských bankovek nebo mincí je Česká národní banka a úvěrová instituce provádějící pokladní operace oprávněna požadovat, aby přijímané tuzemské bankovky a mince byly roztrženy podle nominálních hodnot, a jestliže je to odůvodněno jejich počtem, aby byly zabaleny stanoveným způsobem. Za příjem tuzemských bankovek nebo mincí, které nesplňují tyto požadavky, může Česká národní banka nebo úvěrová instituce provádějící pokladní operace požadovat předem stanovený poplatek; to neplatí, jestliže Česká národní banka nebo úvěrová instituce provádějící pokladní operace přijímá tuzemské bankovky nebo mince jako plnění vlastní pohledávky.

(4) Není-li dohodou mezi plátcem a příjemcem tuzemských bankovek a mincí stanoveno jinak, přechází na příjemce jejich převzetím odpovědnost za jejich správný počet a pravost. To neplatí, pokud příjemce neměl možnost si jejich správný počet a pravost zkontrolovat.

§ 6

Výměna tuzemských bankovek a mincí

(1) Česká národní banka a úvěrová instituce provádějící pokladní operace vyměňují

- a) tuzemské bankovky a mince za tuzemské bankovky a mince jiných nominálních hodnot,
- b) tuzemské bankovky a mince opotřebované oběhem a tuzemské bankovky a mince běžně poškozené za tuzemské bankovky a mince vhodné pro další oběh,
- c) tuzemské bankovky a mince prohlášené Českou národní bankou za neplatné za platné tuzemské bankovky a mince po dobu stanovenou na základě zákona upravujícího činnost a postavení České národní banky³⁾ a

³⁾ § 19 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance.

d) pamětní mince za tuzemské bankovky nebo tuzemské mince, které nejsou pamětními mincemi.

(2) Výměnu podle odstavce 1 písm. b) až d) lze provést i tak, že se na žádost toho, kdo předložil tuzemské bankovky nebo mince k výměně, převede nebo připíše částka odpovídající jejich nominální hodnotě na jím uvedený účet.

(3) Česká národní banka a úvěrová instituce provádějící pokladní operace jsou povinny provést výměnu podle odstavce 1 písm. a) a b) až do 100 kusů jedné nominální hodnoty bezplatně, jsou-li bankovky a mince rozříděné podle nominálních hodnot.

(4) Česká národní banka a úvěrová instituce provádějící pokladní operace jsou povinny provést výměnu podle odstavce 1 písm. c) a d) bezplatně bez omezení, jsou-li bankovky a mince rozříděné podle nominálních hodnot.

§ 7

Společná ustanovení pro příjem, výdej, vrácení a výměnu tuzemských bankovek a mincí

(1) Česká národní banka zpracovává tuzemské bankovky a mince přijaté z oběhu v souladu se stanovenými postupy třídění tuzemských bankovek a mincí a rozlišování bankovek a mincí znějících na koruny české neplatných, nepravých nebo tuzemských bankovek a mincí nevhodných pro další oběh (dále jen „standarty zpracování“) před jejich vydáním do oběhu ze svých zásob. Tuzemské bankovky a mince, které jsou podezřelé a bankovky a mince znějící na koruny české, které jsou neplatné, nesmí do oběhu vydat.

CELEX: 32001R1338, 32001R1339, 32009R0044, 32009R0045

(2) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí zpracovávají tuzemské bankovky a mince přijaté z oběhu v souladu se standarty zpracování před jejich vrácením do oběhu. Tuzemské bankovky a mince, které jsou podezřelé a bankovky a mince znějící na koruny české, které jsou neplatné, nesmí do oběhu vrátit.

CELEX: 32001R1338, 32001R1339, 32009R0044, 32009R0045

(3) Jiné právnické osoby než uvedené v odstavcích 1 nebo 2, provozovatelé kasin a směnárnicí kontrolují pravost a platnost tuzemských bankovek a mincí vrácených do oběhu. Tuzemské bankovky a mince, které jsou podezřelé a bankovky a mince znějící na koruny české, které jsou neplatné, nesmí do oběhu vrátit.

CELEX: 32001R1338, 32001R1339, 32009R0044, 32009R0045

(4) Zpracování tuzemských bankovek a mincí je činnost spočívající v jejich rozřídění podle nominálních hodnot, v kontrole jejich počtu, v kontrole jejich platnosti a pravosti a v jejich rozřídění na tuzemské bankovky a mince vhodné pro další oběh a tuzemské bankovky a mince pro další oběh nevhodné.

(5) Vrácením do oběhu se pro účely tohoto zákona rozumí jakákoliv výdajová operace, s výjimkou

a) výdajových operací České národní banky,

b) vkladu tuzemských bankovek nebo mincí na účet vedený Českou národní bankou nebo úvěrovou institucí provádějící pokladní operace,

c) odvodu tuzemských bankovek nebo mincí České národní bance, úvěrové instituci provádějící pokladní operace nebo zpracovateli tuzemských bankovek a mincí ke zpracování.

aa)

(6) Úvěrová instituce přijímá a vyměňuje tuzemské bankovky a mince ve všech svých provozovnách, ve kterých provádí pokladní operace. Z důvodů bezpečnosti může úvěrová instituce omezit množství tuzemských bankovek a mincí, které v určitých provozovnách v jednotlivých případech přijímá nebo vyměňuje. Úvěrová instituce je povinna o tomto omezení v dotčených provozovnách písemně informovat.

(7) Prováděcí předpis stanoví standardy zpracování podle odstavců 1 a 4, počty tuzemských bankovek a mincí v souvislosti s požadavkem na jejich balení a způsob jejich balení podle § 5 odst. 3.

Díl 2

Nakládání s tuzemskými bankovkami a mincemi ve zvláštních případech

§ 8

Nakládání s tuzemskými bankovkami a mincemi nevhodnými pro další oběh

(1) Právnícká osoba a směnárník nevrací zpět do oběhu tuzemské bankovky a mince nevhodné pro další oběh a předává je České národní bance.

(2) Fyzická osoba s výjimkou směnárníka vrací tuzemské bankovky a mince opotřebované oběhem a běžně poškozené zpět do oběhu.

(3) Prováděcí právní předpis stanoví popis míry opotřebení a poškození tuzemských bankovek a mincí podle odstavců 1 a 2 a způsob předávání tuzemských bankovek a mincí nevhodných pro další oběh České národní bance podle odstavce 1.

§ 9

Příjem poškozených tuzemských bankovek a mincí

(1) Běžně poškozené tuzemské bankovky a mince

a) Česká národní banka přijímá a ze svých zásob nevydává zpět do oběhu,

b) úvěrová instituce provádějící pokladní operace přijímá a nevrací zpět do oběhu, pokud

1. jsou celé, nebo

2. se jedná o bankovky celistvé nebo bankovky, které se skládají nejvýše ze 2 částí, které nepochybně patří k sobě, a celková plocha takových bankovek je větší než 50 %,

- c) jiná právnická osoba než uvedená v písmenech a) a b) a směnárník přijímají a nevracejí je zpět do oběhu, pokud jsou celé; pokud nejsou celé, mohou je odmítnout,
- d) může fyzická osoba s výjimkou směnárníka odmítnout přijmout.

(2) Nestandardně poškozené tuzemské bankovky a mince

- a) Česká národní banka zadrží bez náhrady,
- b) úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí zadrží bez náhrady a předají je České národní bance,
- c) může jiná osoba než uvedená v písmenech a) nebo b) odmítnout přijmout.

§ 10

Výměna poškozených tuzemských bankovek a mincí a poskytování náhrad za ně

(1) Česká národní banka a úvěrová instituce provádějící pokladní operace bezplatně vymění běžně poškozené tuzemské bankovky a mince za nepoškozené tuzemské bankovky a mince, jestliže

- a) jsou celé, nebo
- b) se jedná o bankovky, jejichž celková plocha je větší než 50 %, které jsou celistvé nebo které se skládají nejvýše ze 2 částí, jež nepochybně patří k sobě; v případě pochybností o tom, zda jednotlivé části bankovky patří k sobě, se posuzuje každá část samostatně.

(2) Za běžně poškozené pamětní mince poskytují Česká národní banka a úvěrové instituce provádějící pokladní operace náhradu v tuzemských bankovkách a mincích, které nejsou mincemi pamětními.

(3) Nestandardně poškozené tuzemské bankovky a mince se nevyměňují. Pokud byly nestandardně poškozené tuzemské bankovky nebo mince předány České národní bance, může za ně Česká národní banka ve výjimečných a odůvodněných případech, souvisejících zejména se živelní pohromou či jinou událostí vážně postihující nebo ohrožující život či majetek nebo s následkem trestného činu, na žádost toho, kdo jí je předal nebo komu byly zadrženy, poskytnout náhradu.

(4) Výměnu podle odstavců 1 a 2 lze provést i tak, že se na žádost toho, kdo předložil tuzemské bankovky nebo mince k výměně, převede nebo připíše příslušná částka na jím uvedený účet. Náhrada podle odstavce 3 se poskytne tak, že se tomu, komu byly nestandardně poškozené tuzemské bankovky nebo mince zadrženy, anebo tomu, kdo o náhradu požádal, vyplatí příslušná částka v nepoškozených tuzemských bankovkách a mincích s výjimkou pamětních mincí, nebo se příslušná částka převede nebo připíše na účet uvedený touto osobou, jestliže o to požádá.

(5) Prováděcí právní předpis stanoví postup při výměně tuzemských bankovek, které nejsou celé nebo celistvé.

Díl 3

Nakládání s bankovkami a mincemi prostřednictvím technických zařízení

§ 11

(1) Technické zařízení používané k poskytování služeb nebo prodeji zboží, při nichž dochází k příjmu, výměně nebo vracení tuzemských nebo cizozemských bankovek a mincí (dále jen „anonymní zařízení“), lze provozovat, jestliže

- a) rozpozná pravost a platnost přijímaných tuzemských a cizozemských bankovek a mincí,
- b) odmítne podezřelé a neplatné bankovky a mince a
- c) nevrátí do oběhu tuzemské bankovky, které nejsou zpracovány v souladu se standardy zpracování.

(2) Technické zařízení, prostřednictvím kterého dochází k dispozicím s peněžními prostředky evidovanými na účtu vedeném úvěrovou institucí spočívajícím v příjmu, výměně nebo výplatě tuzemských nebo cizozemských bankovek nebo mincí (dále jen „neanonymní zařízení“) lze provozovat, jestliže

- a) rozpozná pravost a platnost přijímaných tuzemských a cizozemských bankovek a mincí,
- b) určí totožnost majitele účtu a specifikuje provedenou transakci,
- c) zadrží podezřelé bankovky a mince a nevrátí do oběhu neplatné bankovky a mince a tuzemské bankovky, které nejsou zpracovány v souladu se standardy zpracování.

bb)

cc) (3) Prováděcí právní předpis stanoví rozsah specifikace provedené transakce podle odstavce 2 písm. b).

Hlava III

Ochrana tuzemských a cizozemských bankovek a mincí před paděláním a pozměňováním

dd)

§ 12

Nakládání s podezřelými bankovkami a mincemi

(1) Každý může odmítnout přijetí bankovek nebo mincí, u kterých existuje důvodné podezření, že jsou padělané nebo pozměněné (dále jen „podezřelé bankovky nebo mince“), ledaže je povinen je zadržet. Pozměněnou bankovkou nebo mincí je tuzemská nebo cizozemská bankovka nebo mince, která byla nedovoleně upravena takovým způsobem, že je způsobilá vyvolat klamnou představu o své platnosti nebo o své nominální hodnotě.

(2) Právnícká osoba, provozovatel kasina a směnárník

- a) zadrží podezřelé bankovky nebo mince bez náhrady,

- b) vyzve toho, kdo podezřelé bankovky nebo mince předložil, aby prokázal svoji totožnost, zaznamená jeho osobní údaje a vystaví mu potvrzení o zadržení podezřelých bankovek nebo mincí; ten, kdo podezřelé bankovky nebo mince předložil, je povinen výzvě k prokázání totožnosti vyhovět,
- c) předá podezřelé bankovky nebo mince neprodleně České národní bance,
- d) předá stejnopis potvrzení o zadržení podezřelých bankovek nebo mincí České národní bance a
- e) předá stejnopis potvrzení o zadržení podezřelých bankovek nebo mincí neprodleně Policii České republiky.

(3) Česká národní banka postupuje při nakládání s podezřelými bankovkami a mincemi podle odstavce 2 písm. a), b) a e). Odstavec 2 písm. c) a d) platí pro Policii České republiky při postupu podle zákona o Policii České republiky a pro Celní správu České republiky při postupu podle zákona o Celní správě České republiky obdobně.
CELEX: 32001R1338, 32001R1339, 32009R0044, 32009R0045

(4) Jestliže byly podezřelé bankovky nebo mince předány jejich příjemci v uzavřeném obalu nebo byly vloženy do neanonymního zařízení, příjemce nebo provozovatel neanonymního zařízení tyto bankovky nebo mince zadrží, zjistí totožnost předávající osoby nebo majitele účtu, vydá mu potvrzení o zadržení podezřelých bankovek nebo mincí a postupuje dále podle odstavce 2 písm. c) až e). Odstavec 2 písm. a) a c) až e) se použije přiměřeně také pro úvěrové instituce provádějící pokladní operace a zpracovatele tuzemských bankovek a mincí při zajištění podezřelých bankovek nebo mincí při zpracování vlastní hotovosti.

(5) Česká národní banka vede nejdéle po dobu 15 let evidenci osob, které podezřelé bankovky nebo mince předložily, vložily do neanonymního zařízení nebo zadržely, a to odděleně od údajů o podezřelých bankovkách a mincích. Osobní údaje z evidence lze dále zpracovávat pouze pro účely vyšetřování a odhalování trestné činnosti. Jestliže se ukáže, že zadržené bankovky nebo mince jsou pravé, Česká národní banka bez zbytečného odkladu vymaže z evidence osobu, která podezřelé bankovky nebo mince předložila, vložila do neanonymního zařízení nebo zadržela.

(6) Prováděcí právní předpis stanoví postup při zadržování podezřelých bankovek a mincí, při jejich předávání České národní bance a náležitosti potvrzení o zadržení podezřelých bankovek nebo mincí.

§ 13

Ověřování pravosti bankovek a mincí Českou národní bankou

- (1) Za padělané nebo pozměněné bankovky a mince se náhrada neposkytuje.
- (2) Jestliže se ukáže, že zadržené podezřelé bankovky nebo mince jsou pravé, vrátí je Česká národní banka bez zbytečného odkladu tomu, komu byly podle potvrzení zadrženy, nebo mu za ně poskytne náhradu tak, že mu částku odpovídající jejich nominální hodnotě vyplatí v hotovosti, převede mu ji nebo ji připíše na jím uvedený účet.

(3) Jestliže se ukáže, že zadržené podezřelé bankovky nebo mince jsou pravé, ale nepodaří se je vrátit nebo za ně poskytnout náhradu podle odstavce 2, ponechá si je Česká národní banka a eviduje je na zvláštním účtu. Pokud se ten, komu byly podezřelé bankovky nebo mince podle potvrzení zadrženy, nepřihlásí o jejich vrácení nebo o náhradu za ně do 5 let ode dne jejich zadržení, případnou tyto bankovky nebo mince, popřípadě částka odpovídající jejich nominální hodnotě České národní bance.

§ 14

Reprodukce bankovek a mincí

Hmotné nebo nehmotné reprodukce tuzemských nebo cizozemských bankovek nebo mincí a předměty, které je úpravou napodobují, mohou být zhotoveny nebo prodány pouze při splnění technických kritérií stanovených prováděcím právním předpisem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie o medailích a žetonech podobných euromincím⁴⁾. Totéž platí pro případ jejich dovezení, přechovávání nebo rozšiřování za účelem prodeje nebo pro jiné obchodní účely.

CELEX: 32003D0004, 32003O0005

Hlava IV

Zpracování tuzemských bankovek a mincí a povolení k činnosti zpracovatele tuzemských bankovek a mincí

§ 15

- (1) Zpracovávat tuzemské bankovky a mince pro jiného může pouze
- a) Česká národní banka,
 - b) úvěrová instituce provádějící pokladní operace a
 - c) zpracovatel tuzemských bankovek a mincí.

(2) Zpracovatelem tuzemských bankovek a mincí je ten, kdo je oprávněn zpracovávat tuzemské bankovky a mince pro jiného na základě povolení k činnosti zpracovatele tuzemských bankovek a mincí uděleného Českou národní bankou (dále jen „povolení“).

§ 16

- (1) Česká národní banka udělí povolení žadateli,
- a) který je akciovou společností nebo společností s ručením omezeným,
 - b) který má sídlo i skutečné sídlo na území České republiky,

⁴⁾ Nařízení Rady (ES) č. 2182/2004, ve znění nařízení Rady (ES) č. 46/2009.
Nařízení Rady (ES) č. 2183/2004, ve znění nařízení Rady (ES) č. 47/2009.

- c) jehož statutární orgán, člen statutárního orgánu a osoby, které jeho podnikání přímo řídí (dále jen „vedoucí osoba“), splňují všeobecné podmínky provozování živnosti podle zákona upravujícího živnostenské podnikání,
- d) jehož skutečný majitel je osobou bezúhonnou,
- e) jehož řídicí a kontrolní systém splňuje požadavky stanovené tímto zákonem,
- f) který je schopen řádně zabezpečit ochranu tuzemských bankovek a mincí svěřených mu ke zpracování,
- g) který je vybaven zařízeními pro zpracování tuzemských bankovek a mincí, která splňují standardy zpracování a jsou umístěna na území České republiky, a
- h) který předloží návrh vnitřních předpisů upravujících řídicí a kontrolní systém.

(2) Pro účely tohoto zákona se rozumí skutečným majitelem

- a) fyzická osoba, která fakticky nebo právně vykonává přímo nebo nepřímo rozhodující vliv na řízení nebo provozování podniku podnikatele; nepřímým vlivem se rozumí vliv vykonávaný prostřednictvím jiné osoby nebo jiných osob,
- b) fyzická osoba, která sama nebo na základě dohody s jiným společníkem nebo společníky disponuje více než 25 % hlasovacích práv podnikatele; disponováním s hlasovacími právy se pro účely tohoto zákona rozumí možnost vykonávat hlasovací práva na základě vlastního uvážení bez ohledu na to, zda a na základě jakého právního důvodu jsou vykonávána, popřípadě možnost ovlivňovat výkon hlasovacích práv jinou osobou,
- c) fyzické osoby jednající ve shodě, které disponují více než 25 % hlasovacích práv podnikatele, nebo
- d) fyzická osoba, která je na základě jiné skutečnosti příjemcem výnosů z činnosti podnikatele.

(3) Pro účely tohoto zákona se za bezúhonnou nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchan v souvislosti s podnikáním, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena.

§ 17

(1) Žádost o povolení lze podat pouze na předepsaném formuláři, ke kterému žadatel přiloží doklady osvědčující splnění podmínek uvedených v § 16 odst. 1. Vzor formuláře a obsah jeho příloh stanoví prováděcí právní předpis.

(2) Rozhodnutí o žádosti o povolení Česká národní banka vydá do 3 měsíců ode dne zahájení řízení. Bylo-li řízení přerušeno současně s výzvou k odstranění nedostatků žádosti, začne tato lhůta znovu běžet ode dne, kdy přerušování řízení skončilo.

§ 18

(1) Zpracovatel tuzemských bankovek a mincí oznámí bez zbytečného odkladu České národní bance každou změnu

- a) údajů uvedených v žádosti o povolení nebo v jejích přílohách, na jejichž základě bylo povolení uděleno; společně s oznámením o změnách vedoucích osob, změnách společníka a skutečného majitele prokáže splnění podmínek stanovených v § 16 odst. 1 písm. c) a d) těmito osobami a
- b) vnitřních předpisů upravujících řídicí a kontrolní systém.

(2) Oznámení podle odstavce 1 lze podat pouze na předepsaném formuláři, ke kterému oznamovatel přiloží doklady osvědčující změnu údajů uvedených v žádosti o povolení nebo v jejích přílohách, na jejichž základě bylo povolení uděleno. Vzor formuláře oznámení změny a obsah jeho příloh stanoví prováděcí právní předpis.

§ 19

(1) Povolení zanikne dnem

- a) zrušení zpracovatele tuzemských bankovek a mincí,
- b) nabytí právní moci rozhodnutí o úpadku zpracovatele tuzemských bankovek a mincí nebo nabytí rozhodnutí o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku zpracovatele tuzemských bankovek a mincí.

(2) Česká národní banka povolení odejme, jestliže

- a) bylo uděleno na základě nepravdivých nebo neúplných údajů,
- b) zpracovatel tuzemských bankovek a mincí opakovaně nebo závažným způsobem porušil povinnost stanovenou tímto zákonem,
- c) zpracovatel tuzemských bankovek a mincí porušil povinnost stanovenou vykonatelným rozhodnutím vydaným podle tohoto zákona,
- d) došlo k takové změně skutečností, na jejichž základě bylo povolení uděleno, že zpracovatel tuzemských bankovek a mincí v důsledku takové změny již nesplňuje podmínky pro jeho udělení, nebo
- e) o jeho odejmutí zpracovatel tuzemských bankovek a mincí písemně požádá.

§ 20

Česká národní banka vede seznam zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí a uveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup.

§ 21

(1) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí zavede a udržuje řídicí a kontrolní systém, který je vhodný z hlediska řádného a obezřetného zpracování tuzemských bankovek a mincí. Řídicí a kontrolní systém musí být ucelený a přiměřený povaze, rozsahu a složitosti činností zpracovatele tuzemských bankovek a mincí a musí zajišťovat řádné a plynulé zpracování.

(2) Řídicí a kontrolní systém zahrnuje organizační předpoklady a předpoklady řádné správy a řízení společnosti, a to vždy

- a) zásady a postupy řízení,
- b) organizační uspořádání s řádným, průhledným a uceleným vymezením činností a s nimi spojených působností a rozhodovacích pravomocí a
- c) řádné administrativní a účetní postupy.

(3) Součástí organizačních předpokladů podle odstavce 2 jsou vždy pravidla upravující

- a) vedení evidence tuzemských bankovek a mincí, které byly zpracovateli tuzemských bankovek a mincí svěřeny ke zpracování,
- b) procesy zpracování tuzemských bankovek a mincí,
- c) systém kontroly a odpovědnosti za svěřené hodnoty a
- d) zabezpečení ochrany tuzemských bankovek a mincí.

(4) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí jsou povinni průběžně ověřovat a pravidelně hodnotit přiměřenost a účinnost řídicího a kontrolního systému.

(5) Prováděcí právní předpis stanoví způsob plnění uvedených požadavků na řídicí a kontrolní systém úvěrové instituce provádějící pokladní operace a zpracovatele tuzemských bankovek a mincí.

§ 22

(1) Tuzemské bankovky a mince, které byly úvěrové instituci provádějící pokladní operace nebo zpracovateli tuzemských bankovek a mincí svěřeny ke zpracování, nejsou jejich vlastnictvím.

(2) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí jsou povinni držet tuzemské bankovky a mince svěřené ke zpracování a patřící různým osobám odděleně podle jednotlivých vlastníků a odděleně od svých vlastních tuzemských bankovek a mincí.

(3) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí vedou v elektronické podobě evidenci tuzemských bankovek a mincí, které převzali ke zpracování.

§ 23

(1) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí jsou povinni poskytovat České národní bance informace o místech, v nichž zpracování tuzemských bankovek a mincí probíhá, informace o zařízeních používaných pro zpracování tuzemských bankovek a mincí, informace o změnách těchto zařízení a informace o zpracování tuzemských bankovek a mincí.

(2) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí jsou povinni zařízení pro zpracování tuzemských bankovek a mincí udržovat a ověřovat jejich funkce tak, aby vyhovovala standardům zpracování.

(3) Prováděcí právní předpis stanoví rozsah, strukturu, formu, způsob a lhůty poskytování informací podle odstavce 1.

Hlava V Dohled

§ 24

Výkon dohledu

(1) Česká národní banka vykonává dohled nad dodržováním tohoto zákona a přímo použitelných předpisů Evropské unie, na které tento zákon navazuje.

(2) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí jsou povinni poskytnout České národní bance při výkonu dohledu potřebné informace a požadovaná vysvětlení.

(3) U toho, kdo je důvodně podezřelý, že neoprávněně zpracovává tuzemské bankovky a mince pro jiného, může Česká národní banka provést kontrolu na místě v rozsahu, který je nezbytný ke zjištění skutkového stavu týkajícího se činnosti, která zakládá toto podezření.

§ 25

Opatření k nápravě

(1) Česká národní banka může úvěrové instituci provádějící pokladní operace a zpracovateli tuzemských bankovek a mincí uložit za porušení povinností stanovených tímto zákonem a přímo použitelnými předpisy Evropské unie, upravujícími oběh bankovek a mincí, jakož i rozhodnutími České národní banky, opatření k nápravě zjištěného nedostatku, odpovídající povaze porušení a jeho závažnosti; pro odstranění zjištěného nedostatku určí přiměřenou lhůtu.

(2) Česká národní banka je dále oprávněna v závislosti na povaze a závažnosti zjištěného nedostatku

- a) zakázat, aby byly do oběhu vráceny tuzemské bankovky a mince, jejichž zpracování neodpovídá postupům stanoveným § 6 odst. 2 a 3 a § 22 a 23,
 - b) nařídit výměnu osob uvedených v § 16 odst. 1 písm. c) nebo d), nebo osob, které odpovídají za zpracování tuzemských bankovek a mincí v úvěrové instituci zpracovávající tuzemské bankovky a mince,
 - c) nařídit, aby řídicí a kontrolní systém byl uveden do souladu s § 21,
 - d) nařídit výměnu nebo úpravu zařízení pro zpracování tuzemských bankovek a mincí tak, aby splňovala standardy zpracování, nebo
 - e) nařídit na náklady zpracovatele tuzemských bankovek a mincí nebo úvěrové instituce provádějící pokladní operace provedení mimořádného auditu;
- pro provedení těchto opatření Česká národní banka určí přiměřenou lhůtu.

§ 26

Řízení

(1) Účastníkem řízení o uložení opatření k nápravě je pouze úvěrová instituce provádějící pokladní operace nebo zpracovatel tuzemských bankovek a mincí, kterým má být opatření k nápravě uloženo.

(2) Rozklad podaný proti rozhodnutí o uložení opatření uvedených v § 25 nemá odkladný účinek.

§ 27

Pořádková pokuta

(1) Česká národní banka může při výkonu dohledu podle tohoto zákona za podmínek stanovených správním řádem nebo zákonem upravujícím výkon státní kontroly uložit pořádkovou pokutu do výše 500 000 Kč.

(2) Pořádkovou pokutu lze ukládat i opakovaně. Úhrn takto uložených pokut za stejný skutek nesmí přesáhnout částku 2 500 000 Kč.

(3) Řízení o uložení pořádkové pokuty lze zahájit do 10 dnů ode dne, kdy k protiprávnímu jednání došlo.

(4) Příjem z pořádkových pokut je příjmem státního rozpočtu.

Hlava VI **Správní delikty**

§ 28

Správní delikty při zhotovení reprodukcí bankovek a mincí a předmětů, které je úpravou napodobují

(1) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 14 zhotoví, doveze, přechovává nebo rozšiřuje za účelem prodeje nebo pro jiné obchodní účely, anebo prodá hmotnou nebo nehmotnou reprodukcí tuzemské nebo cizozemské bankovky nebo mince anebo předmět, který ji úpravou napodobuje.

(2) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 14 zhotoví, doveze, přechovává nebo rozšiřuje za účelem prodeje nebo pro jiné obchodní účely, anebo prodá hmotnou nebo nehmotnou reprodukcí tuzemské nebo cizozemské bankovky nebo mince anebo předmět, který ji úpravou napodobuje.

CELEX: 32004R2182, 32009R0044

(3) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.

(4) Za přestupek podle odstavce 2 lze uložit pokutu do 1 000 000 Kč.

§ 29

Správní delikty proti peněžnímu oběhu

(1) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace, zpracovatel tuzemských bankovek a mincí, směnárník, provozovatel kasina nebo právnická osoba, která se podílí na zpracování a vracení tuzemských bankovek a mincí do oběhu, se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 12 nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání¹⁾, nezadrží podezřelé bankovky a mince nebo je po zadržení neprodleně nepředá České národní bance.

CELEX: 32001R1338, 32001R1339

(2) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace, zpracovatel tuzemských bankovek a mincí, provozovatel kasina nebo právnická osoba, která se podílí na zpracování a vracení tuzemských bankovek a mincí do oběhu, se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 33 odst. 1 nezajistí, aby příjem, zpracování nebo vracení tuzemských a cizozemských bankovek a mincí prováděly osoby, které jsou držiteli osvědčení o absolvování odborného kurzu o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování, vydaného Českou národní bankou nebo osobou jí k tomu pověřenou.

CELEX: 32009R0044, 32009R0045

(3) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace nebo zpracovatel tuzemských bankovek a mincí se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 6 odst. 2 tuzemské bankovky a mince přijaté z oběhu před jejich vrácením do oběhu nezpracuje v souladu se standardy zpracování,
- b) v rozporu s § 23 odst. 1 neposkytne České národní bance informace o zařízeních nebo o zpracování tuzemských bankovek a mincí nebo neoznámí změny zařízení používaných pro zpracování tuzemských bankovek a mincí, nebo

- c) v rozporu s § 23 odst. 2 neudrží zařízením pro zpracování tuzemských bankovek a mincí nebo neověřuje jejich funkce.

(4) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace nebo zpracovatel tuzemských bankovek a mincí se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 24 odst. 2 neposkytne České národní bance při výkonu dohledu potřebné informace nebo požadovaná vysvětlení, nebo
- b) v rozporu s § 25 neprovede uložené opatření k nápravě.

(5) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 5 odst. 1 a 2 nepřijme tuzemské bankovky a mince prohlášené Českou národní bankou za neplatné,
- b) v rozporu s § 6 neprovede výměnu tuzemských bankovek a mincí nebo vybere poplatek za výměnu tuzemských bankovek a mincí, kterou je povinna provést bezplatně, nebo
- c) v rozporu s § 7 odst. 6 nepřijímá nebo nevyměňuje tuzemské bankovky a mince ve všech svých provozovnách, v nichž provádí pokladní operace.

(6) Úvěrová instituce provádějící pokladní operace a zpracovatel tuzemských bankovek a mincí se dopustí správního deliktu tím, že

- a) v rozporu s § 21 neudrží vhodný řídicí a kontrolní systém nebo vnitřní předpisy k zabezpečení ochrany tuzemských bankovek a mincí, nebo
- b) v rozporu s § 22 nedej tuzemské bankovky a mince, svěřené ke zpracování a patřící různým osobám, odděleně nebo nevede jejich evidenci.

§ 30

Ostatní správní delikty

(1) Provozovatel anonymních a neanonymních zařízení podle § 11 se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 11 provozuje technické zařízení, které nesplňuje požadavky pro jejich provoz.

(2) Právnícká osoba, která není úvěrovou institucí provádějící pokladní operace ani zpracovatelem tuzemských bankovek a mincí, nebo směnárník se dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 7 odst. 3 nezkontroluje pravost a platnost tuzemských bankovek a mincí vrácených do oběhu nebo podezřelé nebo neplatné bankovky a mince vrátí do oběhu.

(3) Právnícká osoba se dopustí správního deliktu tím, že neoprávněně zpracovává tuzemské bankovky a mince pro jiného.

(4) Podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že neoprávněně zpracovává tuzemské bankovky a mince pro jiného.

§ 31

Výše pokut

Za správní delikt se uloží pokuta

- a) do 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 29 odst. 1, 2 nebo podle odstavce 3 písm. a),
- b) do 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 29 odst. 3 písm. b) nebo c) nebo podle odstavců 4, 5 nebo 6,
- c) do 1 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 30 odst. 1, 2 nebo podle odstavce 4,
- d) do 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle § 30 odst. 3.

§ 32

Společná ustanovení ke správním deliktům

(1) Právnická osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání, k jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost za správní delikt zaniká, jestliže Česká národní banka o něm nezhájila řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděla, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Na odpovědnost za správní delikt, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení tohoto zákona o odpovědnosti a postihu právnické osoby

(5) Správní delikty podle tohoto zákona v prvním stupni projednává Česká národní banka.

(6) Příjem z pokut je příjmem státního rozpočtu.

(7) Pravomocné rozhodnutí České národní banky o uložení sankce a pravomocné rozhodnutí soudu o zrušení této sankce Česká národní banka uveřejní.

Hlava VII

Ustanovení společná a přechodná

§ 33

Odborný kurz

(1) Česká národní banka, úvěrová instituce provádějící pokladní operace, zpracovatel tuzemských bankovek a mincí, provozovatel kasina, držitel poštovní licence nebo zvláštní

poštovní licence podle zákona o poštovních službách, a dále platební instituce, poskytovatel platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatel elektronických peněz malého rozsahu podle zákona o platebním styku, u nichž při poskytování platebních služeb dochází k výdeji bankovek nebo mincí, jakož i poskytovatel služby nebo zboží, vyplácí-li zákazníkovi bankovky nebo mince nad rámec placení za zboží nebo službu (cashback), zajistí, aby osoby, které při zpracování tuzemských bankovek a mincí posuzují jejich pravost nebo vracejí do oběhu přijaté tuzemské a cizozemské bankovky a mince, byly držiteli osvědčení o absolvování odborného kurzu o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování (dále jen „kurz“), vydaného Českou národní bankou nebo osobou jí k tomu pověřenou (dále jen „osvědčení“).

CELEX: 32009R0044, 32009R0045

(2) Osvědčení se udělí po absolvování kurzu pouze osobě, která je plně způsobilá k právním úkonům a je zletilá.

(3) Kurz se pořádá pro

- a) osoby, které po jeho absolvování mohou lektorsky vést kurz,
- b) osoby, které v úvěrových institucích provádějících pokladní operace a u zpracovatelů tuzemských bankovek a mincí posuzují při příjmu, zpracování nebo vrácení tuzemských a cizozemských bankovek a mincí jejich pravost a platnost,
- c) osoby, které u právnických osob neuvedených v písmenu b) posuzují při příjmu, zpracování nebo vrácení tuzemských a cizozemských bankovek a mincí jejich pravost a platnost.

(4) Kurz pro osoby uvedené v odstavci 3 písm. a) nebo b) pořádá výhradně Česká národní banka. Ta může na základě žádosti pověřit právnickou nebo podnikající fyzickou osobu, která působí v oblasti vzdělávání, pořádáním kurzů pro osoby uvedené v odstavci 3 písm. c) (dále jen „pověřená osoba“), jestliže tato osoba prokáže, že má organizační a technické předpoklady pro pořádání kurzů. Kurz pořádaný pověřenou osobou může lektorsky vést pouze osoba, která absolvovala kurz podle odstavce 3 písmeno a).

(5) Česká národní banka je oprávněna kontrolovat pověřenou osobu a v případě zjištění nedostatků při zabezpečování kurzu je oprávněna jí rozhodnutím pověření odejmout. Osoba, které bylo pověření odňato, může požádat o nové pověření nejdříve po uplynutí jednoho roku ode dne odnětí pověření.

(6) Česká národní banka uveřejňuje seznam pověřených osob způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(7) Prováděcí právní předpis stanoví druhy a náplň kurzů, obsah závěrečných testů, organizační a technické předpoklady pro pořádání kurzů pověřenou osobou a náležitosti osvědčení.

§ 34

Na řízení o rozkladu se ustanovení správního řádu o způsobu ukončení tohoto řízení nepoužijí; v těchto případech se postupuje podle ustanovení správního řádu o odvolání.

§ 35

Zmocnění

Česká národní banka vydá vyhlášku k provedení § 7 odst. 7, § 8 odst. 3, § 10 odst. 5, § 11 odst. 3, § 12 odst. 6, § 14, § 17 odst. 1, § 18 odst. 2, § 21 odst. 5, § 23 odst. 3, a § 33 odst. 7.

§ 36

Přechodná ustanovení

(1) Česká národní banka, úvěrové instituce provádějící pokladní operace a osoby, které provádějí zpracování tuzemských bankovek a mincí pro jiné osoby, a ostatní právnické osoby a směnárníci jsou povinni postupovat v souladu s § 7 odst. 1 až 3 nejpozději do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(2) Provozovatelé anonymních a neanonymních zařízení jsou povinni přizpůsobit tato technická zařízení požadavkům uvedeným v § 11 nejpozději do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

(3) Osoby, které provádějí zpracování tuzemských bankovek a mincí pro jiné osoby ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona, s výjimkou České národní banky a úvěrových institucí provádějících pokladní operace, jsou povinny nejpozději do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona splnit požadavky stanovené v § 15 odst. 2, § 16 a § 21.

(4) Úvěrové instituce provádějící pokladní operace, osoby, které provádějí zpracování tuzemských bankovek a mincí pro jiné osoby a ostatní právnické osoby jsou povinny nejpozději do 12 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona splnit požadavek stanovený v § 33 odst. 1.

Č Á S T D R U H Á ZMĚNA ZÁKONA O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE

§ 37

Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění zákona č. 60/1993 Sb., zákona č. 15/1998 Sb., zákona č. 442/2000 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 278/2001 Sb., zákona č. 482/2001 Sb., zákona č. 127/2002 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 230/2006 Sb., zákona č. 160/2007 Sb., zákona č. 36/2008 Sb., zákona č. 124/2008 Sb. a zákona č. 254/2008 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 285/2009 Sb., zákona č. 295/2009 Sb., zákona č. 145/2010 Sb., zákona č. 156/2010 Sb. a zákona č. .../2010 Sb. se mění takto:

1. V § 17 odst. 2 větě první se slova „a zbytky bankovek menší než čtvrtina původní plochy bankovek“ zrušují.
2. § 17, 18, 20, 21, 46c a 46d se zrušují.

3. V § 22 se písmena b), c) a e) zrušují.

Dosavadní písmeno d) se označuje jako písmeno b).

4. V § 24 písm. a) se odkaz na poznámku pod čarou č. 1a včetně poznámky pod čarou zrušuje.
5. V § 31 odst. 1 se slova „zvláštního zákona³⁾“ nahrazují slovy „zákona upravujícího vydávání dluhopisů³⁾“.

Poznámka pod čarou č. 3 zní:

„³⁾ § 25 a 26 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění zákona č. 56/2006 Sb.“.

6. V § 41 odst. 2 závěrečné části ustanovení se slova „podle zvláštních předpisů a plnění informační povinnosti těchto osob podle zvláštních právních předpisů tím není dotčeno^{8a)}“ nahrazují slovy „a plnění informační povinnosti těchto osob podle zákonů upravujících dohled České národní banky nad činností těchto osob^{8a)} tím není dotčeno“.

Poznámka pod čarou č. 8a zní:

„^{8a)} Například zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 87/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů.“.

7. V § 44 odst. 1 písm. b) se odkaz na poznámku pod čarou č. 9b včetně poznámky pod čarou zrušuje.
8. V § 44 odst. 1 písm. c) se slova „zvláštních právních předpisů^{9c)}“ nahrazují slovy „zákonů upravujících pojišťovnictví, činnost pojišťovacích zprostředkovatelů a penzijní připojištění^{9c)}“.

Poznámka pod čarou č. 9c zní:

„^{9c)} Zákon č. 277/2009 Sb.

Zákon č. 42/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů.“.

9. V § 44 odst. 1 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d) které zní:

„d) zpracovateli tuzemských bankovek a tuzemských mincí podle zákona upravujícího oběh bankovek a mincí,“.

Dosavadní písmena d) a e) se označují jako písmena e) a f).

10. V § 44 odst. 1 písm. d) se slova „zvláštního právního předpisu^{9d)}“ nahrazují slovy „zákona upravujícího platební styk^{9d)}“.

Poznámka pod čarou č. 9d zní :

„^{9d)} Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb.“.

11. V § 44 odst. 3 se slova „zvláštními právními předpisy^{9d)}“ nahrazují slovy „zákony upravujícími finanční konglomeráty, činnost bank a činnost v pojišťovnictví^{9d)}“.

Poznámka pod čarou č. 9f zní:

„^{9f)} Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz pojišťovny a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech).

Zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 277/2009 Sb.“.

12. V § 44b se odkaz na poznámku pod čarou č. 9k nahrazuje odkazem na poznámku pod čarou č. 18 a dosavadní poznámka pod čarou č. 9k se označuje jako poznámka pod čarou č. 18.

13. V § 59 se odkaz na poznámku pod čarou č. 16 nahrazuje odkazem na poznámku pod čarou č. 3a a poznámka pod čarou č. 16 se zrušuje.

Č Á S T T Ř E T Í ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 38

Zrušuje se:

1. Vyhláška č. 37/1994 Sb., kterou se stanoví postup při příjmu peněz a nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince.
2. Vyhláška č. 553/2006 Sb., o podmínkách, za kterých lze reprodukovat bankovky, mince, šeky, cenné papíry a platební karty a vyrábět předměty, které je úpravou napodobují.

Č Á S T Č T V R T Á ÚČINNOST

§ 39

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. dubna 2011, s výjimkou ustanovení § 37 bodu 1, které nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona o oběhu bankovek a mincí

A. OBECNÁ ČÁST

Tato část důvodové zprávy je zpracována ve struktuře předepsané Legislativními pravidly vlády (dále jen „LPV“) pro závěrečnou zprávu hodnocení dopadů regulace (RIA), přestože hodnocení jako takové ve standardní formě neproběhlo. Důvodem je skutečnost, že příprava návrhu zákona začala již v I. pololetí roku 2006 jako součást věcného záměru zákona o České národní bance (dále jen „ČNB“), který byl do meziresortního připomínkového řízení rozeslán v říjnu 2006 a v roce 2007 byl projednán Legislativní radou vlády České republiky (dále jen „LRV“). Usnesení vlády č. 927 ze dne 22. srpna 2007, které doplnilo usnesení vlády č. 877 ze dne 13. srpna 2007, jímž vláda s účinností od 1. listopadu 2007 schválila „Obecné zásady pro hodnocení dopadu regulace (RIA)“, stanovilo, že zásady RIA budou uplatňovány na legislativní návrhy, na jejichž přípravě budou zahájeny práce po 1. listopadu 2007.

1. Důvod předložení

- **Název**

Zákon o oběhu bankovek a mincí a o změně zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů.

- **Identifikované problémy, cíle, kterých má být dosaženo, rizika spojená s nečinností**

V peněžním oběhu v České republice došlo od vzniku samostatné české měny k celé řadě kvalitativních i kvantitativních změn, které dosud nebyly do české legislativy promítnuty v adekvátní formě. Část čtvrtá zákona o ČNB č. 6/1993 Sb., která se nazývá „Emise bankovek a mincí“, je beze změn platná od roku 1993. Smyslem vydání nového zákona o oběhu bankovek a mincí (dále jen „zákon“) je vytvořit v reakci na zmíněné změny podmínky pro zajišťování plynulosti a efektivity hotovostního peněžního oběhu a posilování integrity české měny a v budoucnosti i eura, a to mimo rámec zákona upravujícího postavení centrální banky v České republice.

Cílem změn obsažených v předkládaném návrhu zákona je především:

1. Zakotvit do českého právního řádu ustanovení, která upravují ochranu bankovek a mincí (dále též „platidla“) jednotné měny v rámci Evropské unie.

Harmonizační funkce nového zákona je realizována především s ohledem na skutečnost, zda určité povinnosti jsou právem EU uloženy českému státu, nebo zda jsou Evropskou centrální bankou (dále jen „ECB“) uloženy ČNB jako součásti Evropského systému centrálních bank (dále jen „ESCB“). Přestože Česká republika dosud není členskou zemí eurozóny, je povinna

již nyní na svém území uplatňovat přímo použitelné předpisy Evropské unie týkající se ochrany Eura proti padělání. V návaznosti na přímo použitelná nařízení je nutno do české legislativy implementovat některá ustanovení, která sice neupravují samotnou materii, ale jejichž přijetí evropská legislativa ukládá jako předpoklad realizace ustanovení obsažených v přímo použitelných předpisech (např. stanovení sankcí, konstituování národních výkonných autorit, organizace odborných kurzů). ČNB je jako součást ESCB povinna se řídit ustanoveními aktů vydaných ECB, které nemají přímý účinek v členských státech EU, a proto musí být do české legislativy implementována i samotná věcná úprava (např. pravidla pro reprodukování eurobankovek). Úkolem zákona je mj. v předstihu implementovat do české legislativy, tam, kde je to možné a vhodné, změny předpokládající přijetí jednotné měny. Zákon však není normou čistě transpoziční, neboť v naprosté většině případů nepřejímá ustanovení právních předpisů EU. Vytváří však prostor pro to, aby do české legislativy mohly být implementovány např. obecné zásady nebo směrnice ECB, resp. doporučení Evropské Komise, která nejsou právními předpisy EU přímo použitelnými v České republice.

2. Stanovit zákonem jednoznačně práva a povinnosti subjektů, které spolupůsobí při peněžním oběhu.

Povinnosti subjektů, které spolupůsobí při peněžním oběhu, jsou v současnosti do značné míry stanoveny pouze vyhláškou. Do zákona se proto částečně přejímají a částečně nově upravují některá ustanovení platné vyhlášky č. 37/1994 Sb., kterou se stanoví postup při příjmu peněz a při nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince. Povinnosti stanovené uvedenou vyhláškou jsou některými subjekty s odvoláním na Ústavu České republiky v některých případech zpochybňovány a jejich prosazování, které se opírá spíše o autoritu ČNB, než o autoritu právních norem, je proto někdy obtížné. Dodržování těchto povinností však je pro zajištění plynulosti peněžního oběhu nezbytné. Návrh zákona rovněž reaguje na vývoj vztahů v oblasti peněžního oběhu, vznik nových subjektů i zcela nových oblastí právní úpravy (např. ochrana spotřebitele, ochrana osobních údajů).

3. Stanovit zákonem práva a povinnosti ČNB ve vztahu k bezpečnostním agenturám a jiným subjektům, které poskytují placené služby v oblasti zpracování peněz.

Navrhované úpravy reagují na skutečnost, jejímž důsledkem jsou výrazné změny podmínek oběhu hotovosti. V systému peněžního oběhu začaly bez zvláštního povolení podnikat nedohlížené subjekty. Jedná se především o bezpečnostní agentury, které v rámci koncesované živnosti „ostraha majetku a osob“ podle § 6a živnostenského zákona, zahrnující mj. poskytování služeb spojených s ostrahou při přepravě peněz a jejich zpracování, zpracovávají pro banky a jejich klienty, zejména obchodní řetězce, přijaté hotovosti (platby, tržby). Činnost těchto bezpečnostních agentur ovlivňuje plynulost peněžního oběhu. Zpracovaná tuzemská platidla jsou zčásti prostřednictvím bank odváděna do poboček ČNB, zčásti jsou pravděpodobně vracena do oběhu. Na tuto skutečnost je nutno reagovat, neboť chování uvedených subjektů může mít negativní vliv na kvalitu obíhajících peněz. Stanovení kompetencí ve vztahu k těmto agenturám je žádoucí i z hlediska realizace relevantních evropských předpisů.

4. Připravit legislativní podmínky pro případné změny struktury subjektů působících v oblasti zpracování, úschovy a distribuce platidel.

Otázka racionalizace správy zásob bankovek a mincí spočívající v úschově, zpracování

a distribuci zásob bankovek a mincí mezi pobočkami ČNB navzájem a mezi pobočkami ČNB a úvěrovými institucemi je jedním z mnoha široce diskutovaných problémů souvisejících s řízením peněžního oběhu. Jednou z možností racionalizace je též outsourcing, smluvní převod, resp. delegace činností, za které jsou centrální banky odpovědné, na jiné subjekty. Těmito subjekty mohou být banky a zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí (§ 16 až 18). Předkládaný návrh vytváří právní rámec pro realizaci takových opatření. Tento rámec ve svém důsledku předpokládá několik variant zpracování tuzemských platidel (ČNB, subjektem pověřeným ČNB, úvěrovou institucí, zpracovatelem tuzemských platidel, samotným příjemcem a výdejcem hotovosti), z nichž si účastníci peněžního oběhu budou moci vybrat tu, která pro ně bude nejvýhodnější, aniž by tím ochrana české měny proti padělání byla snížena a její integrita narušena. Vzhledem k jednoznačně stanoveným podmínkám by žádná z těchto variant neměla obsahovat potenciál operačního rizika. Naopak, diversifikace těchto aktivit nabízí příznivější situaci z hlediska řízení rizik. Kvalita tuzemských platidel vydávaných nebo vrácených do oběhu některým z uvedených subjektů by měla být na stejně vysoké úrovni.

5. Stanovit kompetence a procedury při ukládání sankcí úvěrovým institucím a ostatním subjektům, které porušily povinnosti, jež jim byly uloženy zákonem nebo přímo použitelným předpisem Evropské unie.

Vynutitelnost práva v této oblasti je nezbytně nutná z celé řady důvodů. Vedle výsadních práv, která jsou státem svěřena centrální bance, je nutno vzít v úvahu již několikrát zmíněnou integritu měny a v této souvislosti též velmi důležitou ochranu spotřebitele.

2. Návrh variant řešení

- **Varianty řešení včetně varianty „nulové“**

Varianta 1 – ponechání úpravy problematiky v zákoně o ČNB beze změn (dále jen „nulová varianta“), jež by vedla k nenaplnění cílů regulace, kterých má být dosaženo, a tím i k nesplnění povinností vyplývajících z příslušných předpisů EU, a dále k neřešení identifikovaných problémů.

Varianta 2 – upravit danou oblast jako součást jiných zákonů, např. v novém zákoně o České národní bance a v novém zákoně o platebním styku.

Varianta 3 – upravit danou oblast v jiném (zvláštním) zákoně.

- **Dotčené subjekty**

ČNB, banky, pobočky zahraničních bank, spořitelni a úvěrní družstva provádějící pokladní operace, ostatní právnické a fyzické osoby přijímající a předkládající bankovky a mince, právnické osoby zpracovávající tuzemská platidla pro jiné osoby, fyzické osoby provádějící směnárenskou činnost nebo poskytující peněžní služby podle devizového zákona a právnické a fyzické osoby provozující technická zařízení používaná pro příjem, výměny a vracení bankovek a další účastníci peněžního oběhu.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

- **Identifikace nákladů a přínosů všech variant**

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty.

Předpokládané přínosy a náklady pro ČNB a podnikatelské prostředí:
možné úspory provozních nákladů ČNB i dalších subjektů v souvislosti s nově zaváděnou možností smluvního převodu správy zásob peněz na jiné právnické osoby, sníženého počtu manipulací s hotovostí a snížení počtu transportů.

ČNB a úvěrové instituce provádějící pokladní operace budou i nadále moci vybírat poplatky za výměnu bankovek a mincí nad určité množství a za příjem bankovek neroztříděných a nezabalených stanoveným způsobem. Vzhledem k tomu, že úvěrové instituce takové poplatky vybírají již v současnosti, se nepředpokládá, že by dopady byly nějak významné. Stanovení počtu kusů bankovek nebo mincí, které budou ČNB a úvěrové instituce povinny vyměnit bez poplatku, nebo podmínek, za kterých lze transakci v hotovosti zpoplatnit, posiluje právní jistotu obou stran transakcí.

Právnické osoby zpracovávající tuzemská platidla pro jiné osoby budou standardně povolovány Českou národní bankou. Předpokládá se, že získání povolení si vyžádá určité náklady na straně žadatelů o něj, nicméně tyto náklady budou v zanedbatelné výši.

Vynaložení určitých prostředků dotčených právnických osob si vyžádá splnění povinnosti zajistit, aby jejich zaměstnanci absolvovali odborné kurzy o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování. Výše těchto nákladů bude záviset na druhu školení stanoveném pro určité činnosti (od nuly do řádu tisíců korun na jednoho účastníka). Splnění těchto kvalifikačních požadavků však je pro profesionální pokladníky úvěrových institucí provádějících pokladní operace a pokladníky dotčených právnických osob nutno považovat z hlediska ochrany měny za nezbytné.

Subjekty vykonávající aktivity související se zpracováním tuzemských platidel budou muset být vybaveny odpovídajícím technickým zařízením. Určité náklady si proto vyžádá buď pořízení zcela nových zařízení (řádově stovky tisíc až milionů korun) nebo obnova zařízení stávajících. Nezanedbatelnou položkou pro tyto subjekty budou též náklady na pravidelnou údržbu a servis uvedených zařízení. Variantou k investicím do nových třídících zařízení na zpracování peněz zůstává dosavadní situace, kdy peníze vrácené jednotlivými subjekty do oběhu jsou zpracovány na kapacitních zařízeních v pobočkách ČNB a náklady na pravidelnou údržbu a servis hradí centrální banka..

Pro provozovatele technických zařízení používaných k poskytování služeb, pro prodej zboží a pro příjem, výdej nebo vrácení tuzemských nebo cizozemských platidel, kteří budou muset zvýšit péči o spolehlivost těchto zařízení, bude přijetí nového zákona znamenat zvýšené náklady na jejich údržbu a seřizování. Přínosem bude zvýšení ochrany spotřebitele.

ČNB vzniknou náklady s personálním zajištěním správních řízení při povolování subjektů jako zpracovatelů tuzemských platidel, při testování zařízení používaných zpracovateli

tuzemských platidel a při sankčních řízeních v případě postupu zpracovatelů tuzemských platidel v rozporu s právními předpisy.

ČNB bude personálně zajišťovat též kontrolu zařízení používaných ke zpracování peněz úvěrovými institucemi provádějícími pokladní operace, směnárny a zpracovatelé tuzemských platidel a kontrolu technických zařízení přijímajících, vydávajících nebo vyměňujících tuzemská platidla, zda odpovídají standardům stanoveným ČNB prováděcím předpisem.

ČNB bude dále personálně zajišťovat odborné kurzy o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování pro určité kategorie zaměstnanců úvěrových institucí, zpracovatelů tuzemských platidel a pro subjekty, které budou samy odborné kurzy pro své zaměstnance nebo pro třetí osoby organizovat.

Navrhovaná úprava nebude mít sociální dopady ani dopady na životní prostředí.

- **Konzultace**

Věcný záměr i původní návrh paragrafovaného znění byly již v roce 2008 neformálně konzultovány se členy České bankovní asociace a byli o nich informováni i zástupci zpracovatelů tuzemských platidel.

Návrh zákona byl po projednání bankovní radou ČNB vložen do elektronické knihovny Úřadu vlády dne 3. prosince 2008 s termínem ukončení meziresortního připomínkového řízení 9. ledna 2009. Připomínky byly s jednotlivými připomínkujícími místy projednávány do konce ledna 2009. Připomínkující místa požadovala především přesnější definice jednotlivých pojmů.

Dne 27. března 2009 byl návrh zákona zaslán ke konzultacím ECB. Stanovisko ECB k návrhu zákona bylo schváleno Radou guvernérů ECB dne 18. června 2009

4. Návrh řešení

- **Zhodnocení variant a výběr nejvhodnějšího řešení**

Za účelem dosažení vytyčených cílů byla zvolena varianta přijmout zvláštní zákon, samostatně upravující oblast oběhu bankovek a mincí (uvažovaná varianta 3).

Dosavadní situace (varianta 1), kdy úpravu dané oblasti obsahuje zákon o ČNB, již není udržitelná nejen z důvodů zásadních kvalitativních a kvantitativních změn, jichž samotný peněžní oběh v České republice doznal a jež je třeba adekvátně regulovat, ale i v souvislosti s novým zákonem o ČNB (varianta 2), kam detailní a technická pasáž o oběhu tuzemských platidel svým charakterem přestala zapadat a vyhovovat účelům regulace. Regulace oběhu bankovek a mincí byla původně jako součást věcného záměru nového zákona o ČNB a později i v jeho návrhu paragrafovaného znění projednána v meziresortním připomínkovém řízení již v roce 2007. Do konečného návrhu paragrafovaného znění již nebyla jako příliš technicistní zařazena (tato možnost varianty 2 se ukázala jako nepřijatelná).

Snaha zapracovat předmětnou úpravu do nového zákona o platebním styku (druhá možnost varianty 2) se ukázala též jako neschůdná vzhledem k ohrožení harmonogramu legislativního procesu v případě transpozičního zákona o platebním styku a jím upravovaných oblastí. Návrh zákona o oběhu bankovek a mincí podléhá, na rozdíl od transpozičního zákona o platebním styku, povinné konzultaci s ECB podle čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady (ES) č. 98/415 ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů. Pozdržením přípravy by došlo k ohrožení účelu zákona o platebním styku a vystavení České republiky sankcím ze strany Evropské unie za nedodržení lhůty pro transpozici.

Zvláštní zákon (varianta 3) se jeví jako nejlepší řešení i proto, že do zákona se současně přejímají některá ustanovení vyhlášky č. 37/1994 Sb., kterou se stanoví postup při příjmu peněz a nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince, čímž dojde k posílení obecné právní jistoty. Zákon jednoznačně stanoví práva a povinnosti a vymezí jasná pravidla pro vztahy mezi dotčenými subjekty.

Nový zákon současně reaguje na změnu podmínek a nové aspekty oběhu peněz a vytváří pro ně odpovídající právní rámec. Zákon se zřetelem na ochranu spotřebitele povede k větší plynulosti oběhu peněz, větší transparentnosti jeho pravidel, bezpečnosti a důvěryhodnosti a v neposlední řadě též k zajištění trvalé kvality oběživa. Zejména úvěrovým institucím provádějícím pokladní operace tak umožňuje širší výběr variant věcného řešení uvedených v části 1.2.4.

- **Implementace a vynucování**

V důsledku implementace zákona si budou regulované subjekty nuceny především zajistit odpovídající technické vybavení, odborně vyškolený personál a přizpůsobit nově zaváděným povinnostem a právům svá vnitřní pravidla a procesy.

Významnou úlohu při zavádění a vynucování zákona bude hrát ČNB. Respektování právní úpravy je zajištěno prostředky správního řízení.

- **Účinnost**

Nabytí účinnosti zákona se předpokládá dnem 1. dubna 2011.

5. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. V Čl. 98 Ústavy České republiky je stanoveno, že ČNB je ústřední bankou státu. Hlavním cílem její činnosti je péče o cenovou stabilitu; do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Postavení, působnost a další podrobnosti jsou stanoveny zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů. V § 2 odst. 2 písm. b) a písm. c) uvedený zákon stanoví, že ČNB vydává bankovky a mince a že mj. řídí peněžní oběh a platební styk a pečuje o jejich plynulost a hospodárnost.

odle § 4 odst. 2 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů a § 37 odst. 1 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, připravují a předkládají vládě návrhy zákonných úprav v oblasti měny a peněžního oběhu Ministerstvo financí (dále jen „MF“) spolu s ČNB.

6. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a právem Evropské unie

Navrhovaná právní úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, především s Úmluvou č. 15/1932 o potírání penězokazectví. Dále vychází z článku 128 Smlouvy o fungování EU, upravující vydávání bankovek a mincí.

Navrhovaná právní úprava je slučitelná s právem Evropské unie, zejména s následujícími přímo použitelnými předpisy Evropské unie:

- Nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání.
- Nařízení Rady (ES) č. 44/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání.
- Nařízení Rady (ES) č. 1339/2001 ze dne 28. června 2001, kterým se rozšiřuje účinnost nařízení (ES), kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání na členské státy, které nepřijaly euro jako jejich společnou měnu.
- Nařízení Rady (ES) č. 45/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1339/2001, kterým se rozšiřuje účinnost nařízení (ES) 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání na členské státy, které nepřijaly euro jako jejich společnou měnu.
- Nařízení Rady (ES) č. 2182/2004 ze dne 6. prosince 2004 o medailích a žetonech podobných euromincím.
- Nařízení Rady (ES) č. 46/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 2182/2004, o medailích a žetonech podobných euromincím.
- Nařízení rady (ES) č. 2183/2004 ze dne 6 prosince 2004, kterým se na nezúčastněné členské státy rozšiřuje použitelnost nařízení (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím.
- Nařízení Rady (ES) č. 47/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 2183/2004, kterým se na nezúčastněné členské státy rozšiřuje použitelnost nařízení (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím.
- Rozhodnutí ECB o některých podmínkách přístupu k systému monitorování padělků (ECB/2001/11).
- Rozhodnutí ECB o nominálních hodnotách, specifikacích, reprodukcích, výměně a stahování eurobankovek (ECB/2003/4).
- Obecné zásady Evropské centrální banky o prosazování opatření proti nepřipustným reprodukcím eurobankovek a o výměně a stahování eurobankovek (ECB/2003/5).
- Rozhodnutí Rady ze dne 29. května 2000 o zvýšené ochraně trestními a jinými sankcemi proti padělání ve spojitosti se zaváděním eura (2000/383/SVV), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2001/888/SVV.

Předpokládá se, že zákon bude po dílčích úpravách platit i po přijetí eura jako jednotné měny. Změny, které bude nutno provést, budou především terminologické, např. nahrazení termínů

„bankovky“ a „mince“ termíny „eurobankovky“ a „euromince“ nebo termínu „pamětní mince“ pojmem „sběratelské mince“ atd. Úpravy se budou muset vypořádat s faktem, že po zrušení výjimky se podle článku 10 a článku 11 Nařízení Rady (ES) č. 974/98 ze dne 3. května 1998 o zavedení eura stanou eurobankovky a euromince zákonnými platidly i na území České republiky. Dále bude nutno změnit i odkazy z nyní platného zákona o ČNB na odkazy na nový zákon o ČNB, který by měl nabýt účinnosti dnem přijetí eura jako společné měny.

Na druhou stranu je nutno konstatovat, že návrh zákona v některých detailech přesahuje rámec evropské úpravy. Např. v § 9 a § 13 dává fyzické osobě možnost odmítnout přijetí poškozených nebo podezřelých tuzemských platidel. Evropská legislativa výslovně tuto možnost neobsahuje. Podle našeho názoru však tyto odchylky významně přispívají jednak k ochraně měny a udržení kvality oběživa, a jednak k ochraně spotřebitele. EU společně s ECB se těmito otázkami začala zabývat na platformě nově vzniklé Euro Legal Tender Expert Group, do níž země, které dosud nepřijaly euro jako společnou měnu, nemají přístup. Nicméně ECB ve svém stanovisku ze dne 18. června 2009 tyto rozdíly nekomentovala.

Některé požadavky ECB a odkazy na evropskou právní úpravu jsou naopak obtížně slučitelné s tradicemi české právní úpravy této problematiky i s českou legislativou. Např. ECB ve svých právních názorech jednoznačně doporučuje oddělit úpravu oběhu bankovek a oběhu mincí do dvou různých norem. Důvodem je skutečnost, že ve většině původních zemí EU jsou vzhledem k rozdělení kompetencí ve vydávání tuzemských platidel předpisy upravující jejich oběh vydávány rozdílnými institucemi (např. národní centrální bankou předpisy o bankovkách a ministerstvem financí předpisy o mincích). Podle našeho názoru takové řešení vede ke dvěma paralelním předpisům, z nichž jeden by upravoval oběh bankovek a druhý oběh mincí. ECB tento názor znovu vyslovila ve Stanovisku Evropské centrální banky ze dne 18. června 2009 k oběhu bankovek a mincí (CON/2009/52). Stanovisko ECB ze dne 18. června 2009 o oběhu bankovek a mincí je spolu s vyjádřením ČNB k tomuto stanovisku připojeno v příloze k této zprávě.

7. Dopad navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Záměrem navrhované úpravy není upravit odlišně oblast vztahů pro muže a ženy.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první: Oběh bankovek a mincí

§ 1 Předmět úpravy

Definice předmětu úpravy zákona nachází oporu v článku 48 odst. 4 LPV. Návrh zákona přímo použitelné předpisy sice částečně reflektuje (např. § 4 odst. 3, § 33 odst. 1), na druhou stranu však podstata zákona spočívá v úpravě právních vztahů, které přímo použitelnými předpisy Evropské unie upraveny nejsou, tj. oběh tuzemských platidel a zahraničních platidel s výjimkou eura. Upravuje je však obdobně tam, kde je to účelné [např. § 5 odst. 2 písm. c) a § 9 odst. 1 písm. b) bod 2.]. Dále stanoví, jak budou evropské předpisy realizovány tam, kde přímo použitelný evropský předpis neexistuje (např. § 14 - reprodukce eurobankovek v rámci pojmu „cizozemské bankovky nebo mince“, nebo definice „podezřelé bankovky a mince“, která zahrnuje vedle českých bankovek a mincí též bankovky a mince cizích měn včetně eura. Podle ustanovení § 12, § 13 i § 28 se bude postupovat bez ohledu na skutečnost, o kterou měnu se jedná.).

§ 2 Vymezení pojmů

Definují se základní pojmy používané v textu zákona, kterými jsou tuzemské bankovky, tuzemské mince, pamětní mince a dále podmnožiny těchto kategorií, charakterizované především určitým typem jejich poškození nebo naopak zachováním původní plochy či celistvosti. V této souvislosti byla zvažována i možnost zavádění legislativních zkratk, jejich velké množství by ovšem zákon, který není nijak rozsáhlý, učinilo méně přehledným. Nejde vždy o definice nové, většina z nich je převzata z platné legislativy (např. tuzemské a cizozemské bankovky a mince), nebo z ní vyplývají (výhradní právo ČNB vydávat bankovky a mince). Pojmy jsou definovány pro účely celého právního řádu.

Podstatná je zejména skutečnost, že poškozená tuzemská platidla se dělí na tuzemská platidla poškozená běžně a tuzemská platidla poškozená nestandardně. Mezi nestandardně poškozené bankovky budou patřit, nepůjde-li o nepatrná poškození nebránící dalšímu oběhu, tuzemské bankovky dříve označované jako úmyslně poškozené. Za důležitou změnu z hlediska zúžení možností legalizace výnosů z trestné činnosti je nutno považovat skutečnost, že za nestandardně poškozená se budou považovat i tuzemská platidla poškozená (např. zabarvená resp. jinak označená) nástražným zařízením na ochranu proti krádeži pro přepravu nebo úschovu cenností a dále bankovky slepené z více částí.

ee) § 3 Vymezení některých dalších pojmů

V ustanovení se pro účely tohoto zákona definují další průřezové pojmy, a to úvěrová instituce, směnárnik a pokladní operace. Pojem úvěrová instituce je zde definován úžeji než v některých jiných zákonech, což souvisí se skutečností, že tento zákon se zabývá nakládáním s hotovostí, nikoliv s bezhotovostním oběhem. Charakteristickým rysem směnárníka je, že může být jak osobou fyzickou, tak i právnickou. V dalších ustanoveních zákona jsou mu ukládány povinnosti, které jinak mají jen právnické osoby.

§ 4 Některé činnosti České národní banky při řízení oběhu bankovek a mincí

Souhrnně se definují hlavní činnosti a povinnosti ČNB při řízení peněžního oběhu a při péči o jeho plynulost a hospodárnost [§ 2 odst. 2 písm. c) zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance]. V ustanovení odstavce 1 se zdůrazňuje klíčová povinnost ČNB dbát o kvalitu oběživa a jeho integritu jako typické aktivity vykonávané centrální bankou v obecném zájmu. Ustanovení odstavce 2 umožňuje smluvně převést zpracování a uschovávání tuzemských bankovek a mincí na kvalifikovaný subjekt. K takovému převedení přistoupí ČNB (po prověření příslušného uchazeče) tehdy, bude-li to prospěšné z hlediska řízení rizik či z ekonomického hlediska.

Konstatováním, že ČNB provádí analýzu pravosti tuzemských platidel a vypracovává odborná vyjádření k zadrženým podezřelým bankovkám a mincím [§ 4 odst. 1 písm. c)] pro orgány činné v trestním řízení v zákoně o oběhu bankovek a mincí, se legislativa uvádí do souladu s faktickým stavem trvajícím desítky let.

Odstavec 3 je harmonizačním ustanovením. Funkce, které se shodují s funkcemi Národního střediska pro analýzu padělků eurobankovek a Národního střediska pro analýzu padělků euromincí pro společnou evropskou měnu, v minulosti vykonávala a i nyní vykonává ČNB (do roku 1992 Státní banka československá) jak pro padělky českých (československých) peněz, tak i valut, aniž byla tato její kompetence upravena zákonem. Funkce Národního střediska pro padělky se zřizuje nově v souladu s požadavky evropské legislativy. Výslovným ustanovením ČNB jako nositele kompetencí tří institucí uvedených v zákoně se naplňuje v české legislativě povinnost uložená členským státům v článku 4 odstavce 1 a článku 5 odstavce 1 nařízení Rady (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, jehož působnost byla na země EU, které dosud nepřijaly euro jako společnou měnu, rozšířena nařízením Rady (ES) 1339/2001.

§ 5 Příjem tuzemských bankovek a mincí

Ustanovení § 5 přejímají s úpravami některá ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky č. 37/1994 Sb. Vyhláška č. 37/1994 Sb. bude zrušena ke dni nabytí účinnosti nového zákona o oběhu tuzemských platidel a bude nahrazena vyhláškou novou, která bude navazovat na nově navrhovanou zákonnou úpravu.

Z ustanovení § 5 odst. 1 a 2 nelze dovodit, že prodejce musí být vždy schopen v rámci zaplacení zboží vrátit hotovost na jakoukoliv bankovku, což při zvlášť hrubém nepoměru mezi částkou placenou za zboží a nominální hodnotou bankovky de facto znamená povinnost být schopen kdykoliv rozměnit bankovku nejvyšší nominální hodnoty. Smyslem citovaného ustanovení je v první řadě zajistit, aby nedocházelo k apriornímu odmítání příjmu bankovek či mincí určitých nominálních hodnot. Dále je nutno toto ustanovení vykládat v tom smyslu, že prodejce nesmí, na rozdíl od mincí, kde je kvantitativní limit pro příjem stanoven, odmítnout platbu realizovanou prostřednictvím většího množství bankovek s nižší nominální hodnotou.

Ve srovnání s platnou vyhláškou je v navrhované úpravě jeden zásadní rozdíl. Příjemci s výjimkou v zákoně uvedených subjektů nejsou nově povinni přijmout více než 50 kusů mincí celkem. Toto množství je stanoveno v článku 11 nařízení Rady (ES) 974/1998 o zavedení eura. Z právních stanovisek vypracovaných ECB jako výsledek povinných konzultací podle rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů vyplývá,

že ECB jednoznačně doporučuje přijetí evropské úpravy i pro země, které dosud nepřijaly euro jako společnou měnu.

Poplatky, kterými ČNB nebo úvěrové instituce provádějící pokladní operace zatěžují operace pro své klienty, musí být stanoveny předem a informace o nich musí být klientům dostupné, resp. musí být uvedeny ve smlouvě s klientem. Plátce musí být dopředu informován, jaký poplatek za službu (výměnu, vklad apod.) poskytnutou v určitém rozsahu bude povinen uhradit. S ohledem na doporučení ECB nemůže být poplatek za zpracování tuzemských platidel ČNB nebo úvěrovou institucí požadován v tom případě, jedná-li se o splátku dluhu (půjčky). Podle názoru ECB lze vyžadování poplatku považovat za skrytou formu zvyšování dluhu.

§ 6 Výměna tuzemských bankovek a mincí

Ustanovení upravují tři běžné druhy výměn tuzemských platidel a jeden druh speciální. Jedná se především o výměny tuzemských platidel za bankovky a mince jiných hodnot, výměny tuzemských platidel, která byla prohlášena ČNB za neplatná a která jsou stahována z oběhu, a výměny opotřebovaných a běžně poškozených tuzemských platidel za platidla vhodná pro další oběh. Stanoví se podrobnosti výměny bankovek, mincí a pamětních mincí určitých nominálních hodnot za tuzemská platidla jiných hodnot.

Speciálním druhem výměny představuje odstavec 1 písm. d), podle kterého ČNB ani úvěrové instituce provádějící pokladní operace nevyměňují pamětní mince za jiné pamětní mince. Z toho vyplývá, že při výměně pamětní mince nemůže její předložitel požadovat vydání jiné (např. bezvadné, resp. nepoškozené) pamětní mince a ČNB nebo úvěrová instituce mu mohou vyplatit její nominální hodnotu v bankovkách či mincích. Pamětních mincí je totiž vyroben pouze limitovaný počet a vzhledem k poptávce už je nemusí mít ČNB po určité době k dispozici. Nepředpokládá se častá realizace takové výměny, jelikož pamětní mince lze zpravidla na trhu prodat za vyšší cenu, než činí jejich nominální hodnota. Jelikož jde však o platná platidla, je namístě takovou možnost ošetřit v zákoně.

Množství tuzemských platidel, které musí být v zákoně uvedenými subjekty vyměněno bezplatně, je limitováno počtem 100 kusů jedné nominální hodnoty. Rozumí se, že tento počet je stanoven pro jednoho klienta v jednom pracovním dni. V ostatních případech je úvěrová instituce provádějící pokladní operace oprávněna účtovat za výměnu peněz stanovený poplatek. To neplatí, jestliže se jedná o bankovky a mince, které ČNB prohlásila za neplatné a které jsou stahovány z oběhu. I tato tuzemská platidla však musí být roztríděná předepsaným způsobem, jinak jsou úvěrové instituce provádějící pokladní operace včetně ČNB oprávněny poplatek účtovat. Roztrídění platidel podle jednotlivých nominálních hodnot považuje ČNB za jednu z velmi důležitých podmínek plynulého průběhu pokladních operací.

V ustanovení jsou stanovena jasná pravidla pro vztahy mezi úvěrovými institucemi provádějícími pokladní operace a jejich klienty, kteří tak budou nuceni kalkulovat s náklady na výměnu platidel, resp. musí počítat s určitými poplatky při odvádění tržeb v bankovkách a v mincích, a s ohledem na jejich výši mohou buď změnit svou banku nebo je mohou zahrnout do cen svého zboží.

§ 7 Společná ustanovení pro příjem, výdej, vracení a výměnu tuzemských bankovek a mincí

Ustanovení § 7 je nutno posuzovat v kontextu s ustanoveními § 5 a § 6. Ustanovení § 7 jsou důležitá z hlediska ochrany tuzemských platidel proti padělání a ochrany důvěryhodnosti české měny. Ustanovení upravuje povinnost vydávat a vracet do oběhu jen zpracovaná platidla, nebo platidla, u nichž byla ověřena pravost a platnost. Tato povinnost je vedle ochrany měny důležitá rovněž s ohledem na ochranu spotřebitele. Pokud budou stanovená pravidla dodržována, neměl by občan obdržet v peněžním oběhu padělané platidlo, nebo platidlo poškozené tak, aby mu vznikly problémy s posouzením jeho pravosti, resp. s jeho použitím při platbě. Předpokládá se, že standardy zpracování tuzemských platidel budou stanoveny obdobně standardům stanoveným ECB nebo EU pro zpracování eurobankovek a euromincí.

Právnícké osoby jiné než ČNB a úvěrové instituce provádějící pokladní operace musí před vrácením peněz do oběhu zkontrolovat jejich pravost a platnost. Kontrolu pravosti a platnosti lze provést buď na stroji, nebo ji může provést zaměstnanec, který absolvoval odborný kurz.

Zpracování standardů třídění tuzemských platidel a jejich vydání formou prováděcího předpisu je nezbytným předpokladem pro to, aby úvěrové instituce provádějící pokladní operace a subjekty zpracovávající hotovosti měly pro plnění úkolů uložených zákonem v oblasti oběhu peněz metodické vodítko, které by předem omezilo možnost vzniku sporných situací. Půjde především o přesnější popis tuzemských platidel, která jsou označována jako opotřebovaná oběhem nebo běžně poškozená. Tento krok je iniciován změnami v rámci EU a opírá se o některé dokumenty ECB (např. Rámec pro navrácení bankovek do oběhu). Jejich realizace však je žádoucí ještě před přijetím eura ve vztahu k české měně. Jako velmi aktuální se tato úprava jeví v souvislosti s úvahami o převedení některých aktivit souvisejících s tříděním peněz na další subjekty, neboť podmiňuje možnost vydávat do oběhu peníze zpracované třetími subjekty, např. prostřednictvím technických zařízení (výdejní a recyklační bankomaty).

Provozovatelé technických zařízení jsou odpovědní za pravost a kvalitu tuzemských platidel, která jsou vracena technickými zařízeními do oběhu. Žádoucí je především odebrat z oběhu bankovky nevhodné pro další oběh. U mincí se vyžaduje především takové vybavení technického zařízení, které nedovolí, aby do oběhu byla vrácena podezřelá nebo neplatná platidla.

Nově se v odstavci 6 stanoví povinnost úvěrových institucí přijímat nebo vyměňovat tuzemská platidla ve všech provozovnách, v nichž provádějí pokladní operace. Úvěrové instituce provádějící pokladní operace jsou sice povinny přijímat tuzemská platidla bez omezení, budou-li však chtít např. z důvodů bezpečnosti nebo jiných důvodů (např. neobvykle velká částka skládaná klientem u pokladní přepážky) upravit příjem nebo výměnu tuzemských platidel ve svých obchodních podmínkách (např. stanovením maximální hodnoty přijímané, vyplácené nebo vyměňované částky), nesmí být taková úprava překážkou plnění této jejich povinnosti. Banky nesmí postupovat diskriminačně, tj. nesmí volit rozdílný postup vůči svým klientům a klientům jiných bank. Částka, do jejíž výše příslušné kontaktní místo úvěrové instituce (pobočka) bankovky a mince přijímá, musí být v tomto místě uveřejněna.

§ 8 Nakládání s tuzemskými bankovkami a mincemi opotřebovanými oběhem

Ustanovení § 8 v podstatě přejímají dosavadní úpravu obsaženou v § 1 odst. 2 vyhlášky č. 37/1994 Sb. Základním principem zůstává, že právnícké osoby nevracejí přijaté oběhem opotřebované peníze do oběhu a předávají je České národní bance. Stejnou povinnost budou

mít i směnárnici (ti mohou být jak osobami fyzickými, tak i právníckými).

Fyzické osoby (s výjimkou směnárníků) na rozdíl od osob právnických opotřebované bankovky do oběhu vracejí. Tato změna oproti dosavadní právní úpravě je reakcí na drobné konflikty, ke kterým v minulosti občas docházelo, pokud fyzická osoba odmítala oběhem opotřebovaná platidla přijmout. Problémem sporu byla definice opotřebovaných platidel, která je velmi obtížná. Nicméně v zákoně je vyjádřena vůle ČNB zkrátit oběh bankovek opotřebovaných oběhem, a to za aktivní pomoci subjektů, které jsou účastníky peněžního oběhu.

Detailnější technické parametry některých poškození a způsob předávání tuzemských bankovek a mincí nevhodných pro další oběh České národní bance stanoví prováděcí právní předpis.

§ 9 Příjem poškozených tuzemských bankovek a mincí

Zatímco za poškozená platidla ČNB a úvěrové instituce provádějící pokladní operace poskytnou náhradu, nestandardně poškozená platidla se odebírají bez náhrady. Jiné subjekty mohou přijetí nestandardně poškozených peněz odmítnout. Možnost získat náhradu za nestandardně poškozená platidla bude dána charakterem poškození a okolnostmi, za kterých k poškození došlo. Fyzické osoby jsou oprávněny běžně poškozená platidla odmítnout, právnícké osoby jsou povinny je přijímat.

Vzhledem ke změně způsobu poskytování náhrady za necelé peníze v souladu s postupy aplikovanými v rámci eurozóny se nově stanoví i pravidla pro příjem necelých platidel. Nové postupy by měly práci pokladníků ČNB i úvěrových institucí výrazně zjednodušit.

Popis jiných běžných poškození tuzemských platidel bude obsahovat prováděcí předpis vydaný podle § 8 odst. 3. Tento výčet však na rozdíl od taxativního výčtu nestandardně poškozených platidel, které budou odebírány bez náhrady, bude pouze příkladný, neboť definovat celou množinu možných poškození bankovek je nereálné.

§ 10 Výměna poškozených tuzemských bankovek a mincí a poskytování náhrad za ně

Základním předpokladem pro poskytnutí náhrady za poškozená tuzemská platidla je skutečnost, že platidla jsou pravá a že nejsou poškozena nestandardně. Taxativní výčet poškození posuzovaných jako nestandardní je uveden v § 2 odst. 4.

Nově se upravuje poskytování náhrad za necelé bankovky. Navrhovaná úprava vychází z článku 3 rozhodnutí ECB/2003/4 o nominálních hodnotách, specifikacích, reprodukcích, výměně a stahování eurobankovek. Je-li předloženo zbytek bankovky větší než 50 % bankovky, je vyplacena náhrada v plné výši; je-li předloženo 50 % nebo méně než 50 % bankovky, náhrada se neposkytuje. Tato úprava je administrativně méně náročná než systém náhrady podle čtvrtin praktikovaný dosud ČNB. Vzhledem k tomu, že za část bankovky větší než 50 % plochy se poskytuje plná náhrada v plné nominální hodnotě, je i výhodnější pro majitele necelých bankovek.

ČNB bude mít možnost, stejně jako v současné době, poskytnout v odůvodněných případech náhradu ve výši plné nominální hodnoty předložené necelé bankovky, pokud předložitel prokáže, že zbytek bankovky byl zničen a nemohl být použit samostatně při platbě nebo

předložen k výměně. Z dosavadní praxe ČNB vyvozuje, že takovým důkazem může být např. potvrzení policie nebo jiné instituce (hasičů, pojišťovny) o tom, jak k poškození peněz došlo. Prováděcí předpis dále stanoví, kdy může být náhrada za nestandardně poškozené bankovky poskytnuta (živelní pohromy, nešťastné náhody, jednání nesvéprávných osob apod.).

Pokud jde o tuzemská platidla zabarvená (znehodnocená) nástražným zařízením na ochranu proti krádeži, poskytne ČNB náhradu v plné výši tehdy, jestliže předložitel (oprávněný poškozený) doloží vyjádření policie, že k poškození bankovek došlo při pokusu o jejich loupež, nebo naopak při neopatrné manipulaci s nástražným zařízením. V ostatních případech, pokud se analýzou prokáže, že zabarvení pochází z nástražného systému, ČNB náhradu neposkytne. Pokud k poškození (zabarvení) bankovek dojde při neopatrné manipulaci s nástražným zařízením, bude ČNB v souladu s dosavadní praxí požadovat po předložiteli vyjádření policie, popř. příslušné instituce, např. bezpečnostní agentury, přepravce peněz, České pošty apod. V tomto případě bude ČNB požadovat náhradu výrobní ceny bankovek, které byly nástražným zařízením poškozeny při neopatrné manipulaci majitelem tuzemských platidel.

Prováděcí právní předpis upraví další detaily výměny (např. odlišný postup, nebudou-li zbytky bankovek předložených k výměně celistvé), které budou shodné s postupy upravenými platnou vyhláškou č. 37/1994 Sb.

§ 11 Nakládání s bankovkami a mincemi prostřednictvím technických zařízení

Anonymními zařízeními používanými pro příjem, výměnu a vrácení tuzemských platidel se rozumí zařízení, která např. při prodeji nápoje popř. jiného druhu zboží nebo při platbě za službu (např. poplatek na parkovišti, u lékaře) vrací drobné, ale nejsou schopna identifikovat vkladatele tuzemských platidel. Tato zařízení, pokud nepoužívají oddělených kazet pro přijímané a vydávané hotovosti, nesmí umožnit, aby padělky, která přijala, byly vráceny dalším zákazníkům jako drobné. To platí i pro výherní a hrací automaty. Tato zařízení by neměla umožnit ani vrácení do oběhu těch tuzemských bankovek, které nebyly zpracovány v souladu se standardy pracování tuzemských platidel (neroztříděné na platné a neplatné, neroztříděná vzhledem ke vhodnosti pro další oběh). Na mince se tato povinnost nevztahuje. Tam platí povinnost vydávat pouze mince zkontrolované z hlediska pravosti a platnosti již při příjmu.

Na rozdíl od obecně platné zásady, že padělané peníze se zadržují bez náhrady, se zde vzhledem k typu zařízení připouští, aby toto zařízení zákazníkovi vrátilo padělek, který do něj vložil, stejně jako vrací minci, která z nějakých důvodů neodpovídá nastaveným parametrům zařízení. Uvedený postup je shodný s funkcemi současných prodejních nebo jiných automatů, které, nedokážou-li bankovku nebo minci přesně identifikovat, ji nepřijmou. Tím nedochází k úmyslnému jednání, kterým se podle § 235 trestního zákoníku naplňuje skutková podstata trestného činu udávání padělaných a pozměněných peněz. Podezřelá bankovka nebo mince je vrácena předložiteli a nikoliv vyplacena třetí osobě, jejíž chráněný zájem by byl takovým jednáním nebo nesprávnou funkcí automatu poškozen. Zadržet padělanou minci bez dalšího (např. bez vystavení potvrzení) nelze, neboť v praxi nelze odlišit zadržení padělků od chybné funkce zařízení (bankovka nebo mince je přijata, ale zboží není vydáno). Provozovatelé anonymních zařízení (např. výherních automatů) proto musí jejich seřizováním zaručit, že podezřelá platidla budou odmítána a že např. výhry nebudou vypláceny v padělaných mincích.

Neanonymními zařízeními pro příjem, výměnu a vracení tuzemských platidel se rozumí zařízení, která jsou schopna identifikovat vkladatele tuzemských platidel např. pomocí platební karty při vkladu hotovosti na účet klienta. Podezřelá bankovka nebo mince je zadržena, předložitel je identifikován, chráněné zájmy dalších účastníků peněžního oběhu nejsou ohroženy a provozovatel zařízení pro příjem hotovosti může výskyt padělku oznámit spolu s daty o jeho předložiteli. I pro tato technická zařízení platí, že mohou do oběhu vracet pouze bankovky zpracované v souladu se standardy zpracování tuzemských platidel.

§ 12 Nakládání s podezřelými bankovkami a mincemi

Ustanovení se vztahuje obecně na všechna podezřelá platidla. Odstavce 2 a 3 jsou harmonizačními ustanoveními. Ve vztahu k euru ukládá povinnost zadržet a nevydávat do oběhu podezřelá platidla, resp. povinnost předat podezřelá platidla příslušné domácí instituci, celé řadě subjektů též přímo použitelné nařízení Rady (ES) 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání ve znění nařízení Rady (ES) 44/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání. Vedle ČNB a úvěrových institucí provádějící pokladní operace a směnárníků jsou v návrhu zákona mezi povinné subjekty zahrnuta kasína a právnické osoby podnikající v oboru nákup a prodej zboží. Právníckými osobami podnikajícími v oboru nákup a prodej zboží jsou míněny především obchodní řetězce, jimiž prochází značná část hotovosti.

Vedle právnických osob jsou podezřelá platidla povinny zadržet i podnikající fyzické osoby (např. provozovatelé technických zařízení a směnárníci).

Ostatní fyzické osoby mají možnost přijetí podezřelých tuzemských platidel odmítnout. Možnost odmítnout přijetí podezřelých tuzemských platidel je v současné době dána fyzickým osobám dosud platnou vyhláškou č. 37/1994 Sb. Evropská právní úprava takovou možnost fyzickým osobám ani jiným subjektům nedává, podle některých názorů z ECB však tato praxe není vyloučena. ČNB takovou možnost považuje za významnou především z hlediska ochrany spotřebitele. Možnost danou fyzickým osobám v ojedinělých případech však nelze zaměňovat za programové odmítání peněz určitých nominálních hodnot, které zakládá skutkovou podstatu trestného činu ohrožování oběhu peněz podle § 239 trestního zákoníku. I z tohoto důvodu považujeme zpřesnění této úpravy a zařazení do zákona za důležité.

Nově se povinnost předat podezřelé peníze ČNB ukládá v souvislosti s mezinárodním závazkem České republiky předávat data o zadržovaných padělcích eurobankovek a euromincí do Systému monitorování padělků též Policii České republiky a Celní správě České republiky. V obou případech se jedná o orgány, které se při své činnosti často setkávají s padělkami a zavedení této povinnosti přispěje k rychlosti a plynulosti odhalování těchto padělků. Orgány činné v trestním řízení si mohou vyžádat vydání padělků evidovaných ČNB pro účely trestního řízení.

Odstavec 2 a 3 je rovněž harmonizačním opatřením ve vztahu k článkům 4 a 5 nařízení Rady (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání. Zde uvedené subjekty jsou povinny předat zadržovaná podezřelá platidla ČNB, která plní funkce Národního střediska pro analýzu padělků eurobankovek a Národního střediska pro analýzu padělků euromincí (viz § 3).

Dosavadní úprava ukládající právnickým osobám zjišťovat totožnost osoby, jež předložila peníze podezřelé z padělání, se nemění. Zjištění totožnosti předložitela podezřelého platidla a předání údajů o podezřelých platidlech spolu s padělkou a potvrzením o odebrání podezřelých platidel a daty předložitela ČNB a souběžně orgánům činným v trestním řízení je nezbytné pro zahájení trestního řízení. Klasifikaci padělků nemohou provádět jednotlivé policejní útvary, neboť pouze ČNB je schopna stanovit příslušnost k typu padělku, návaznost na jiné padělky apod. ČNB proto nejdříve ověří, zda zadržená podezřelá platidla jsou skutečně padělky, zaeviduje je, konstatuje nebo vyloučí relace k jiným typům, místům či jiným vlastnostem padělků a předá pořízená data příslušnému útvaru Policie České republiky, který problematiku padělání peněz vyšetřuje. Místní policejní útvary v mezidobí provádějí všechna neodkladná a potřebná šetření a opatření.

ČNB vede s ohledem na zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, evidenci padělků a osob, které je předložily, za podmínek stanovených v dohodě s Úřadem pro ochranu osobních údajů. Údaje o padělcích i o osobách předává Policii České republiky. Pro potřeby trestního řízení má evidence o zadržených padělcích smysl pouze tehdy, pokud lze prokázat vazbu mezi zjištěnými padělkou a osobami, které je předložily. Na základě zmocnění v zákoně bude ČNB oprávněna vedle evidence padělaných nebo pozměněných peněz vést též technicky oddělenou evidenci osob, které padělky předložily. ČNB bude oprávněna vést též evidenci osob (právnických i fyzických), které podezřelé peníze zadržely. I tato evidence je důležitá pro potřeby trestního řízení. ČNB po dohodě s Policií České republiky a Úřadem pro ochranu osobních údajů provede taková opatření, aby sdílení osobních dat bylo prováděno takovou formou, která minimalizuje možnost jejich zneužití.

Pokud se prokáže, že zadržená podezřelá platidla jsou pravá, archivuje ČNB doklady o vrácení padělku nebo provedení úhrady v souladu s předpisy o účetnictví. V takovém případě Česká národní banka bez zbytečného odkladu odstraní z evidence osobu, která zadržela či předložila předmětnou podezřelou bankovku nebo minci. Po prokázání její pravosti by evidování osoby, která ji zadržela či předložila, nemělo žádné věcné opodstatnění.

§ 13 Ověřování pravosti bankovek a mincí Českou národní bankou

Postup ČNB poté, co ověří pravost podezřelých platidel, se liší podle toho, zda se podezření na padělek potvrdilo, či nikoliv. Pokud se podezřelá platidla ukáží být padělky, náhrada za ně se neposkytuje. Pokud půjde o platidla pravá, osoba, již byly zadrženy, má samozřejmě nárok na jejich vrácení, anebo vyplacení adekvátní náhrady (to bude zřejmě častější případ, jelikož zpravidla půjde o platidla nevhodná pro další oběh). Odstavec 3 upravuje speciální režim pro případ, kdy majitel platidel není znám nebo je nedostupný. Majiteli platidel zákon poskytuje přiměřenou lhůtu 5 let k tomu, aby se o svá platidla přihlásil.

§ 14 Reprodukce bankovek a mincí

Ustanovení je harmonizační. Jeho smyslem je stanovit pravidla pro reprodukování tuzemských i zahraničních platidel takovým způsobem, aby zhotovené reprodukce nebylo možno, byť nedopatřením, zneužít v peněžním oběhu. Napodobeninami tuzemských nebo zahraničních platidel jsou míněny předměty napodobující peníze zhotovené k jiným účelům než k jejich úmyslnému uvedení do peněžního oběhu. Může se jednat o divadelní rekvizity, reklamní předměty apod. Ustanovení § 14 návrhu zákona poskytují ochranu českým bankovkám, mincím a pamětním mincím a bankovkám, mincím a pamětním mincím znějícím

na cizí měny s výjimkou euromincí. Podmínky, za nichž lze vyrábět medaile a žetony napodobující euromince jsou v současné době upraveny přímo použitelnými předpisy Evropské unie: nařízením Rady (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím a nařízením Rady (ES) č. 2183/2004, kterým se na nezúčastněné členské státy rozšiřuje použitelnost nařízení Rady (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím. Česká republika je pouze povinna stanovit pravidla pro ukládání sankcí za porušení citovaných nařízení. Nařízením (ES) č. 2182/2004 bylo novelizováno nařízením Rady (ES) č. 46/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím. Jeho působnost pak byla rozšířena nařízením Rady (ES) č. 47/2009, kterým se na nezúčastněné členské státy rozšiřuje použitelnost nařízení (ES) č. 2182/2004 o medailích a žetonech podobných euromincím.

Podrobně se stanoví podmínky pro výrobu předmětů, které by mohly být zaměňovány s mincemi při platbách v hotovosti či při jejich použití v různých typech mincovních automatů.

Ustanovení § 14 je harmonizační v širším smyslu. Podmínky reprodukování eurobankovek stanoví rozhodnutí ECB o nominálních hodnotách, specifikacích, reprodukci, výměně a stahování eurobankovek (ECB/2003/4) a Obecné zásady o prosazování opatření proti nepřipustným reprodukcím eurobankovek a o výměně a stahování eurobankovek (ECB/2003/5), která nejsou v zemích Evropské unie přímo použitelným právním předpisem. Jednotlivé členské země EU je proto musí implementovat do svých právních rádu. ECB stanovené podmínky jsou nyní již obsaženy v platné vyhlášce ČNB č. 553/2006 Sb., ze dne 30. listopadu 2006 o podmínkách, za kterých lze reprodukovat bankovky, mince, šeky, cenné papíry a platební karty a vyrábět předměty, které je úpravou napodobují a vztahují se jak na české, tak i na zahraniční platné bankovky a mince s výjimkou euromincí. Stávající vyhláška bude navrhovaným zákonem zrušena a bude nahrazena vyhláškou novou, obsahující podmínky, za kterých bude možno zhotovit reprodukce tuzemských i zahraničních platidel a pořizovat jejich nehmotná, zejména elektronická zobrazení nebo vyrábět předměty, které je úpravou napodobují. Vyhláška bude vycházet z uvedeného Rozhodnutí (ECB/2003/4) a Obecných zásad o prosazování opatření proti nepřipustným reprodukcím eurobankovek a o výměně a stahování eurobankovek (ECB/2003/5).

§ 15

V tomto ustanovení je jednak definován pojem zpracování tuzemských bankovek a mincí, jednak je vymezen okruh osob oprávněných zpracovávat tuzemská platidla (kontrolovat počet, pravost a platnost a třídít z hlediska vhodnosti pro další oběh) pro jiné subjekty jako předmět podnikání. Cílem tohoto vymezení je stanovit pravidla, podle kterých bude možno výkon takové činnosti bez povolení považovat za nedovolené podnikání, a současně zajistit plnění povinnosti předávat příslušná data o zpracování tuzemských platidel ČNB. Možnost zpracovávat tuzemská platidla vlastními zaměstnanci pouze pro vlastní potřebu určitého subjektu (např. prodejnu obchodního řetězce) není nijak regulována.

§ 16 až 18

Jelikož zpracovávání bankovek a mincí pro jiného je činností, při níž se zpracovávající osoba dostává do styku se značnými hodnotami, je zde společenský zájem na tom, aby přístup k této činnosti byl podroben povolovací proceduře, která by eliminovala zájemce, kteří nejsou zárukou řádného výkonu této činnosti.

Jako zpracovatelé tuzemských platidel mohou být povoleny pouze akciová společnost a společnost s ručením omezeným, jako obchodní společnosti, u nichž je zákonem stanovená struktura vnitřních orgánů a jejichž hospodaření podléhá stanoveným pravidlům. Jsou povinny mít účetní závěrku i výroční zprávu ověřenu auditorem a účetní závěrky i výroční zprávy zveřejňovat a jsou povinny vytvářet základní kapitál v předepsané výši.

Zpracování peněz není v současné době v České republice jako konkrétní živnost nikde definováno a není regulovaným podnikáním. Podle bodu 80. přílohy č. 4 k živnostenskému zákonu je lze považovat za ohlašovací volnou živnost „výroba obchod a služby jinde nezařazené“. K jejich provozování není zapotřebí souhlasu ČNB ani jiného orgánu (živnostenských úřadů, Ministerstva vnitra). Bezpečnostní agentury tyto činnosti vykonávají zčásti na základě oprávnění k poskytování bezpečnostních služeb podle § 6a živnostenského zákona (Ostraha majetku a osob). V rámci portfolia poskytovaných služeb bezpečnostní agentury mj. zajišťují plnění bankomatů, přípravu malých balení mincí pro pokladníky obchodních řetězců apod. ČNB nemá možnost činnost agentur sledovat, stanovit pro ni pravidla a ani ji jinak ovlivňovat. Protože ČNB odpovídá za kvalitu oběživa z hlediska čistoty i pravosti obíhajících tuzemských platidel, je nutno ji vybavit příslušnými pravomocemi a nástroji tak, aby mohla úkoly uložené zákonem plnit. Mezi ně patří pravomoc udělovat povolení osobám provozujícím takovou činnost, stanovit podmínky pro její provozování, možnost kontroly a zmocnění ukládat sankce. Znalost osob odpovědných za řízení zpracovatele je důležitá pro eliminaci vzniku možných rizik, resp. pro řešení krizových situací. Je nutno si uvědomit, že tyto subjekty disponují hotovostí v řádu miliard korun a že je žádoucí, aby veškerá rizika byla minimalizována. Stanovení kompetencí ve vztahu k těmto agenturám je žádoucí i z hlediska realizace relevantních evropských předpisů. ČNB nemá v úmyslu regulovat činnost subjektů provozujících koncesovanou živnost podle § 6a živnostenského zákona. Chce pouze regulovat zpracování peněz, které bezprostředně souvisí se zajišťováním plynulého oběhu tuzemských platidel. V rámci této regulace zákon stanoví administrativní postupy při podání žádosti o povolení (§ 17) a povinnost zpracovatele tuzemských bankovek a mincí hlásit relevantní změny regulátorovi (§ 18).

§ 19

Zákon rozlišuje zánik povolení a jeho odnětí. Zánik je logickým důsledkem jiné události, kterou může být buď zrušení právnické osoby, anebo její úpadek. Odnětí povolení má sankční charakter, nejedná-li se o odnětí na žádost subjektu. Tato praxe bude v souladu s obdobnou úpravou u jiných regulovaných subjektů.

§ 20

Vedení seznamu zpracovatelů a jeho zpřístupnění veřejnosti představuje důležitý aspekt ochrany veřejnosti před potenciálními ilegálními zpracovateli.

§ 21

Obdobně úpravě poskytovatele platebních služeb se jako podmínka udělení povolení vyžaduje existence řídicího a kontrolního systému regulovaného subjektu. V řídicím a kontrolním systému zpracovatele tuzemských platidel jsou akcentovány především vedení průkazných evidencí a přehledného účetnictví hotovostí svěřených zpracovateli tuzemských platidel

ke zpracování jeho klienty a systém odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců i vedoucích osob za svěřené hodnoty daný psanými vnitřními předpisy.

§ 22

Konstatování, že tuzemská platidla svěřená zpracovateli nebo úvěrové instituci provádějící pokladní operace nejsou jejím vlastnictvím, je důležité z hlediska vyjasnění majetkoprávních vztahů. Zpracovatel tuzemských bankovek a mincí nebo úvěrová instituce provádějící pokladní operace s nimi může nakládat pouze v rozsahu smlouvy mezi zpracovatelem a jeho klientem. Jako součást kontrolního a řídicího systému je zvlášť stanovena povinnost ukládat tuzemská platidla svěřená ke zpracování jednotlivými klienty odděleně, a to až do jejich vrácení klientovi, předání těchto tuzemských platidel ČNB nebo další operace s nimi v souladu s pokyny klienta. Zcela odděleně musí být uložena i hotovost, která je majetkem zpracovatele.

§ 23

Zákonem jsou především stanoveny povinnosti poskytovat ČNB informace o zpracovaných hotovostech, které jsou nezbytné z hlediska vedení evidencí v rámci ESCB (Currency Information System 2). Určitý rozdíl lze spatřovat v tom, že zatímco registrovaní zpracovatelé jsou povinni oznamovat u určitého druhu skutečností (vedoucí osoby, zařízení, předpisy) jakékoliv změny bezodkladně poté, co tyto změny nastaly, úvěrové instituce provádějící pokladní operace jsou o změnách relevantních skutečností povinny informovat ČNB na žádost. Důvodem je skutečnost, že oznamování jakýchkoliv změn v oblasti zpracování hotovosti (organizace, technika, personální zabezpečení, vnitřní předpisy) v komplikované struktuře úvěrových institucí by představovalo neúměrnou administrativní zátěž jak z hlediska regulovaných subjektů, tak z hlediska regulátora (ČNB).

§ 24 Výkon dohledu

Ustanovení zakotvuje dohledovou kompetenci České národní banky ve vztahu k tomuto zákonu, zakotvuje povinnost součinnosti regulovaných subjektů (bez ní by byl výkon dohledu výrazně ztížen či znemožněn) a v neposlední řadě umožňuje České národní bance provést kontrolu na místě u osoby podezřelé z ilegálního zpracování bankovek a mincí v rozsahu, který je nezbytný ke zjištění skutkového stavu týkajícího se činnosti, která zakládá toto podezření. Dalším krokem, pokud se podezření potvrdí, bude postup podle § 30 odst. 3 a § 31 (pokuta za správní delikt).

§ 25 Opatření k nápravě

Ustanovení upravuje postup ČNB při zjištění nedostatků v činnosti kontrolovaných subjektů. Ta bude postupovat v souladu se zákonem o státní kontrole a v souladu se správním řádem. Věcná náplň kontrol se zaměří na povinnosti stanovené kontrolovaným subjektům tímto zákonem. Výčet opatření k nápravě odpovídá typově opatřením k nápravě, která regulátoři působící v oblasti finančního trhu ukládají při zjištění nedostatků v činnosti regulovaných subjektů. Uložená opatření k nápravě nevykládají uložení sankcí za správní delikty.

§ 26 Řízení

Ustanovení za účelem efektivnosti řízení omezuje množství jeho účastníků, jako je tomu

v jiných předpisech upravujících podnikání na finančním trhu. Absence odkladného účinku u rozkladu je dalším osvědčeným postupem sloužícím stejnému cíli.

§ 27 Pořádková pokuta

V § 27 se ČNB umožňuje uložit pořádkovou pokutu za podmínek stanovených správním řádem nebo zákonem o státní kontrole. Dle správního řádu lze pořádkovou pokutu uložit tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že se bez omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu, navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek, nebo neuposlechne pokynu úřední osoby. Zákon o státní kontrole umožňuje uložit správní pokutu fyzické osobě, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost spočívající v poskytnutí součinnosti nebo v poskytnutí materiálního a technického zabezpečení pro výkon kontroly.

§ 28 Správní delikty při zhotovení reprodukcí bankovek a mincí a předmětů, které je úpravou napodobují

Ustanovení § 28 jsou harmonizační ve vztahu k článku 6 nařízení Rady (ES) č. 2182/2004 ze dne 6. prosince 2004 o medailích a žetonech podobných euromincím ve znění nařízení Rady (ES) č. 46/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 2182/2004, o medailích a žetonech podobných euromincím. Do zákona se přejímají poněkud pozměněná dosavadní ustanovení zákona o ČNB upravující správní delikty při reprodukci peněz a výrobě jejich napodobenin. Charakteristika protiprávních jednání zůstává stejná, stejná zůstává i výše sankcí.

§ 29 Správní delikty proti peněžnímu oběhu

Ustanovení upravující správní delikty proti peněžnímu oběhu jsou v porovnání s dosavadním ustanovením § 46d zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, formulována výrazně podrobněji. Akcentovány jsou především povinnosti směřující k ochraně tuzemských i zahraničních platidel proti padělání, resp. k rozpoznání podezřelých platidel před jejich vracením do oběhu.

Odstavec 1 § 29 je harmonizačním ustanovením ve vztahu k článku 6 nařízení Rady (ES) č. 1338/2001 ve znění nařízení Rady (ES) č. 44/2009 ze dne 18. prosince 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání.

Dalším ustanovením, které lze považovat za harmonizační je ustanovení § 29 odstavce 2, které reaguje na povinnost nově uloženou subjektům podílejícím se na příjmu a vracení peněz do oběhu novelizovaným nařízením č. 1338/2001 v článku 6 odstavci 1a. Podle tohoto ustanovení se v členských státech, které nepřijaly euro jako jednotnou měnu, provádí ověření pravosti eurobankovek a euromincí buď odborně vyškolený personál nebo stroj na zpracování bankovek nebo mincí. Cílem sankce je zajistit vynutitelnost povinnosti zajistit posuzování pravosti podezřelých platidel (tuzemských i zahraničních včetně eurobankovek a euromincí) kvalifikovanými pracovníky.

Jako protiprávní jednání jsou u dalších správních deliktů uvedena porušení povinností nově stanovených zákonem. Dopustí se jich ten, kdo neudrzuje a neseřizuje techniku pro zpracování platidel nebo vydá do oběhu platidlo nezpracovaná v souladu se standardy zpracování nebo platidla, jejichž pravost nebyla zkontrolována. Další okruh protiprávních

jednání představují jednání, která lze označit za jednání v rozporu s ustanoveními chránícími spotřebitele, např. odmítnutí výměny platidel nebo zpoplatnění operací, které mají být prováděny bezplatně. Třetí okruh představuje nedovolené podnikání v oblasti zpracování hotovostí, v němž ČNB spatřuje nejen porušení právních předpisů o podnikání, ale i v oblasti oběhu platidel. Vynutitelnost povinností stanovených zákonem je nezbytnou součástí komplexu opatření vedoucích k zajištění ochrany tuzemských platidel, nejdříve českých a později eurobankovek a euromincí, proti padělání.

§ 30 Ostatní správní delikty

V tomto paragrafu jsou zakotveny správní delikty, které svou povahou nezapadají do předchozích ustanovení. Jelikož ustanovení § 11 podrobně stanoví požadavky na technická zařízení, která přijímají nebo vydávají bankovky a mince, je třeba sankčně ošetřit situaci, kdy nejsou stanovené požadavky dodrženy (odst. 1). Odstavec 2 pak konstruuje správní delikt ve vztahu k povinnosti právnických osob podle § 7 odst. 3. V neposlední řadě je třeba sankcionovat osoby, které zpracovávají bankovky a mince pro jiného bez povolení České národní banky (odst. 3 a 4).

§ 31 Pokuty

Ustanovení se vztahuje k § 29 a 30 a zakotvuje horní limity pro pokuty ukládané za tam formulované správní delikty. Výše pokut, resp. horní limity, jsou diferencovány dle míry závažnosti jednotlivých protiprávních jednání.

§ 32 Společná ustanovení ke správním deliktům

Společná ustanovení ke správním deliktům stanoví pravidla pro ukládání sankcí pachatelům správních deliktů. Jedná se o standardní pomůcky používané ve správním řízení, které umožňují subjektům podezřelým ze spáchání správního deliktu vyvinut se poukazem na své aktivity k odvrácení porušení povinnosti stanovené tímto zákonem, povinnost ČNB odstupňovat sankce podle nebezpečnosti skutku, jeho závažnosti, následkům a okolnostem, za nichž byl spáchán, nebo za nichž k němu došlo. Vzhledem k tomu, že se jedná o delikty, k jejichž spáchání se nevyžaduje úmysl, budou posouzení míry zavinění velmi důležitá.

§ 33 Odborný kurz

Odstavec 1 je harmonizačním ustanovením. Povinnost absolvovat odborný kurz o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování předpokládá článek 6 odst. 1a) nařízení Rady (ES) č. 44/2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1338/2001, kterým se stanoví opatření nutná k ochraně eura proti padělání, jehož působnost byla nařízením Rady č. 1339/2001 rozšířena na členské státy, které nepřijaly euro jako jednotnou měnu. Nařízením jako jednu z alternativ ověřování pravosti eurobankovek a euromincí předpokládá, že ji bude provádět odborně vyškolený personál.

Dotčené osoby musí zajistit, aby jejich zaměstnanci nebo osoby, které pro ně jejich jménem a na jejich účet vykonávají činnosti spočívající v příjmu bankovek a mincí a jejich vracení do oběhu, absolvovali odborný kurz o rozpoznávání bankovek a mincí podezřelých z padělání nebo pozměňování. Cílem tohoto ustanovení je jednoznačně zvýšit bezpečnost a důvěryhodnost obíhajících tuzemských platidel a minimalizovat možnost vracení padělaných tuzemských platidel do oběhu. Zaměstnanci úvěrových institucí provádějících

pokladní operace, zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí, provozovatelé kasin, držitelé poštovní licence nebo zvláštní poštovní licence podle zákona o poštovních službách, a dále platební instituce, poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu, instituce elektronických peněz a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu podle zákona o platebním styku, resp. osoby, které pro ně tuto činnost vykonávají, musí být pro svou práci náležitě odborně připraveni. Předpokládá se, že prováděcím předpisem budou stanoveny různé typy kurzů v závislosti na druhu operací, které jednotliví zaměstnanci budou vykonávat. Jedná se o dobu kurzů, které jsou dnes povinni absolvovat zaměstnanci právnických a fyzických osob poskytujících peněžní služby nebo zaměstnanci fyzických a právnických osob provádějících směnárenské operace podle § 3e písm. d) zákona č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů. Porušení této povinnosti bude sankcionováno jako správní delikt právnické osoby.

ČNB předpokládá, že v úvěrových institucích a u zpracovatelů tuzemských platidel by mohli tyto odborné kurzy vést zaměstnanci ČNB. Kurzy nižšího typu povedou lektori, kteří absolvují příslušný odborný kurz. Absolventi testů obdrží od ČNB lektorská osvědčení, která budou k vedení odborných kurzů opravňovat. Podrobnosti odborných kurzů budou upraveny prováděcím předpisem. Osvědčení o absolvování kurzů rovněž obdrží absolventi odborných kurzů nižších stupňů.

§ 34 Řízení o rozkladu

Jde o speciální ustanovení, kterým se (tak jako v některých jiných zákonech) napravuje určitý systémový nedostatek správního řádu, který v řízení o rozkladu umožňuje druhému stupni pouze buď rozkladu zcela vyhovět, anebo v plném rozsahu zamítnout. Tím se druhému stupni dávají k dispozici širší možnosti rozhodování, které dle správního řádu má k dispozici při rozhodování o odvolání.

§ 35 Zmocnění

Prováděcí předpisy budou mít především technický charakter a budou upravovat podrobnosti, u nichž lze v průběhu času očekávat častější změny, ale které samy o sobě nepředstavují zásah do práv dotčených subjektů, ani jim neukládají nové povinnosti. Část předmětné materie je dnes stanovena např. vyhláškou č. 37/1994 Sb., kterou se stanoví postup při příjmu peněz a nakládání s nimi a při poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince nebo vyhláškou č. 553/2006 Sb., o podmínkách, za kterých lze reprodukovat bankovky, mince, šeky, cenné papíry a platební karty a vyrábět předměty, které je úpravou napodobují. Obě vyhlášky budou nahrazeny vyhláškami novými, které nabudou účinnosti společně s novým zákonem.

§ 36 Přejícná ustanovení

V přechodných ustanoveních se dotčeným subjektům poskytuje doba potřebná k tomu, aby mohly vyhovět některým nově stanoveným povinnostem a aby zpracovatelé tuzemských platidel, kteří v současné době tuto činnost vykonávají, měli možnost požádat o povolení a splnit podmínky pro jeho udělení, stanovené zákonem v § 16 návrhu zákona. Tyto lhůty se stanoví na 12 měsíců.

K části druhé: Změna zákona o České národní bance

§ 37

V bodě 1 se zrušením druhé části věty řeší určité formulační nesrovnalosti mezi zákonem a vyhláškou v souladu s potřebami aplikační praxe. V bodě 2 se zrušují ustanovení, která jsou tímto zákonem nahrazena. Dále se zrušuje již neúčinné ustanovení § 46f odst. 7 věta první, které stanoví, že pokuty uložené za správní delikty uložené Českou národní bankou vybírá a vymáhá místně příslušný finanční úřad. V bodech 4 až 11 se v zákoně o České národní bance aktualizují poznámky pod čarou, které dosud odkazovaly na právní předpisy již zrušené. V bodu 12 se odstraňuje chyba v odkazu pod čarou, která vznikla opomenutím při jedné z předchozích novelizací.

K části třetí: Zrušovací ustanovení

§ 38

V souladu s článkem 10 odst. 3 LPV se zrušují vyhlášky, k jejichž vydání byla ČNB zmocněna v § 22 zákona o ČNB, který se navrhaným zákonem o oběhu bankovek a mincí mění.

K části čtvrté: Účinnost

§ 39

Účinnost nového zákona se navrhuje - s ohledem na průběh legislativního procesu - od 1. dubna 2011 (s výjimkou jednoho novelizačního bodu, který se týká změny zákona o České národní bance, kde je v zájmu hladké změny pravidel pro poskytování náhrad za necelé bankovky nutná okamžitá účinnost).

V Praze dne 3. listopadu 2010

předseda vlády

ministr financí

ZÁKON Č. 6/1993 SB., O ČESKÉ NÁRODNÍ BANCE,
ve znění pozdějších předpisů

(úplné znění vybraných ustanovení s vyznačením navrhovaných změn)

~~§ 17~~

~~(1) Česká národní banka vyměňuje na požádání poškozené bankovky a mince, které vydala, za bankovky a mince nepoškozené.~~

~~(2) Česká národní banka může odmítnout vyměnit bankovky nebo mince, jejichž obrazec nebo reliéf je nečitelný nebo proděravělý, a zbytky bankovek menší než čtvrtina původní plochy bankovek. Takové bankovky a mince se předložiteli odeberou bez náhrady a zničí; v odůvodněných případech může Česká národní banka výjimečně náhradu poskytnout.~~

~~(3) Česká národní banka neposkytuje náhrady za bankovky a mince, které byly zničeny nebo ztraceny. Bez náhrady mohou být odebrány bankovky, jejichž vzhled byl pozměněn, zejména bankovky, které byly popsány, pomalovány, přetištěny, potištěny, perforovány, nebo které byly zamazány barvou, lepidlem nebo jiným podobným materiálem.~~

~~§ 18~~

~~Bankovky a mince opotřebované oběhem Česká národní banka stahuje z oběhu, ničí je a nahrazuje bankovkami a mincemi novými.~~

~~§ 19~~

~~(1) Česká národní banka může prohlásit za neplatné a stáhnout z oběhu bankovky a mince, které vydala. Jejich nominální hodnotu uhradí výměnou za jiné nově vydané bankovky a mince. Doba, po kterou je možno výměnu provádět, nesmí být kratší pěti roků, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.~~

~~(2) Na konci období stanoveného pro výměnu se úhrnná částka bankovek a mincí prohlášených za neplatné, ale nepředložených k výměně, odečte od množství peněz v oběhu v účtech České národní banky. Tato částka je příjmem České národní banky.~~

~~§ 20~~

~~Jakékoliv reprodukce bankovek, mincí, šeků, cenných papírů nebo platebních karet znějících na koruny české nebo na cizí měnu (dále jen "symboly peněz"), nebo předměty úpravou je napodobující, mohou být zhotoveny pouze za podmínek stanovených Českou národní bankou právním předpisem.~~

§ 21

~~(1) Padělané nebo pozměněné bankovky a mince znějící na koruny české nebo na cizí měnu, nebo bankovky a mince znějící na koruny české nebo na cizí měnu, u kterých vznikne důvodné podezření, že jsou padělané nebo pozměněné (dále jen „podezřelé bankovky a mince“), odebírají právnické osoby bez náhrady a předávají je České národní bance. Tyto osoby jsou oprávněny požadovat od toho, kdo podezřelé bankovky a mince předložil, aby prokázal svou totožnost. Odebrání podezřelých bankovek a mincí oznámí osoba, která je odebrala, orgánům činným v trestním řízení.~~

~~(2) Povinnosti a oprávnění podle odstavce 1 mají i fyzické osoby provádějící směnářenskou činnost nebo poskytující peněžní služby podle devizového zákona.~~

§ 22

Česká národní banka stanoví vyhláškami

- a) nominální hodnoty, rozměry, hmotnost, materiál, vzhled a další náležitosti bankovek a mincí a jejich vydání do oběhu;
- ~~b) postup fyzických a právnických osob při příjmu zákonných peněz a nakládání s nimi, včetně postupu při odebrání podezřelých bankovek a mincí;~~
- ~~e) poskytování náhrad za necelé a poškozené bankovky a mince;~~
- b) ~~d~~ukončení platnosti bankovek a mincí a způsob a dobu jejich výměny za jiné bankovky a mince;
- ~~e) podmínky, za kterých lze reprodukovat symboly peněz nebo vyrábět předměty, které je úpravou napodobují.~~

§ 24

Česká národní banka stanoví

- a) patřením vyhlášeným ve Věstníku České národní banky pravidla obezřetného podnikání bank, poboček zahraničních bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz^{1a)} a poboček zahraničních institucí elektronických peněz podnikajících na území České republiky na základě jednotné licence,
- b) vyhláškou pravidla obezřetného podnikání dalších osob na peněžním trhu a podmínky, za kterých lze obchodovat na peněžním trhu.

^{1a)}

~~1a) § 18b zákona č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), ve znění zákona č. 257/2004 Sb.~~

§ 31

(1) Česká národní banka dává do prodeje podle ~~zvláštního zákona³⁾~~ **zákonu upravujícího vydávání dluhopisů³⁾** státní dluhopisy a v dohodě s ministerstvem financí může z jeho pověření a za dohodnutou úplatu vykonávat i činnosti spojené se správou, splácením a převody státních dluhopisů, s výplatou úroků z těchto dluhopisů, popřípadě další požadované činnosti.

(2) Česká národní banka je oprávněna vést evidenci cenných papírů vydávaných Českou republikou a splatných do jednoho roku, evidenci cenných papírů vydávaných Českou národní bankou (§ 33) a evidenci dluhopisů s dobou splatnosti do jednoho roku a je oprávněna provozovat systém vypořádání obchodů s těmito investičními nástroji.

~~3) § 19 odst. 2 zákona č. 530/1990 Sb., o dluhopisech.~~

§ 25 a 26 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění zákona č. 56/2006 Sb.

3a) Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

§ 41

(1) Česká národní banka koordinuje rozvoj bankovního informačního systému v České republice. Za tím účelem právním předpisem stanoví zásady bankovního informačního systému.

(2) Česká národní banka vyžaduje k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady od

- a) bank, poboček zahraničních bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz 1a) a poboček zahraničních institucí elektronických peněz podnikajících na území České republiky na základě jednotné licence,
- b) dalších osob podléhajících jejímu dohledu (§ 44),
- c) jiných osob, které náleží do sektoru finančních institucí podle práva Evropských společenství⁸⁾, nebo osob, které disponují informacemi potřebnými pro sestavení platební bilance České republiky.

Právo České národní banky vyžadovat informace ~~podle zvláštních právních předpisů a plnění informační povinnosti těchto osob podle zvláštních právních předpisů tím není dotčeno^{8a)}~~ a **plnění informační povinnosti těchto osob podle zákonů upravujících dohled České národní banky nad činností těchto osob^{8a)} tím není dotčeno.**

~~8a) Například zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, zákon č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů.~~

Například zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 189/2004 Sb., o kolektivním investování, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 87/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů.

§ 44

- (1) Česká národní banka vykonává dohled nad
- a) bankami, pobočkami zahraničních bank, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pobočkami zahraničních institucí elektronických peněz, vydavateli elektronických peněz malého rozsahu, platebními institucemi, poskytovateli platebních služeb malého rozsahu a nad bezpečným fungováním bankovního systému,
 - b) obchodníky s cennými papíry, emitenty cenných papírů, centrálním deponitářem, jinými osobami vedoucími evidenci investičních nástrojů, investičními společnostmi, investičními fondy, provozovateli vypořádacích systémů, organizátory trhů s investičními nástroji a dalšími osobami, o nichž tak stanoví zvláštní právní předpisy upravující oblast podnikání na kapitálovém trhu^{9b)},
 - c) pojišťovnami, zajišťovnami, penzijními fondy a dalšími osobami působícími v oblasti pojišťovnictví a penzijního připojištění podle ~~zvláštních právních předpisů^{9e)}~~ **zákonů upravujících pojišťovnictví, činnost pojišťovacích zprostředkovatelů a penzijní připojištění^{9c)}**.
 - d) **zpracovateli tuzemských bankovek a tuzemských mincí podle zákona upravujícího oběh bankovek a mincí,**
 - ~~d) e)~~ **e) bezpečným, spolehlivým a efektivním fungováním platebních systémů podle zvláštního právního předpisu^{9d)} zákona upravujícího platební styk^{9d)},**
 - e) ~~f)~~ **f) činností jiných osob, které mají povolení nebo registraci podle zvláštních právních předpisů^{9e)}.**

(2) Dohled zahrnuje

- a) rozhodování o žádostech o udělení licencí, povolení, registrací a předchozích souhlasů podle zvláštních právních předpisů,
- b) kontrolu dodržování podmínek stanovených udělenými licencemi a povoleními,

- c) kontrolu dodržování zákonů a přímo použitelných předpisů Evropských společenství, jestliže je k této kontrole Česká národní banka tímto zákonem nebo zvláštními právními předpisy zmocněna, a kontrolu dodržování vyhlášek a opatření vydaných Českou národní bankou,
- d) získávání informací potřebných pro výkon dohledu podle zvláštních právních předpisů a jejich vymáhání, ověřování jejich pravdivosti, úplnosti a aktuálnosti,
- e) ukládání opatření k nápravě a sankcí podle tohoto zákona nebo zvláštních právních předpisů,
- f) řízení o správních deliktech a přestupcích.

(3) Česká národní banka vykonává nad osobami uvedenými v odstavci 1 též dohled na konsolidovaném základě nebo ve skupině a doplňkový dohled nad těmito osobami ve finančních konglomerátech v rozsahu stanoveném ~~zvláštními právními předpisy^{9f)}~~ **zákony upravujícími finanční konglomeráty, činnost bank a činnost v pojišťovnictví^{9f)}**.

~~9b) § 3 písm. a) zákona č. 15/1998 Sb., o Komisi pro cenné papíry a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.~~

~~9c) Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí.~~

Zákon č. 277/2009 Sb.

Zákon č. 42/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí), ve znění pozdějších předpisů.

~~9d) Část čtvrtá zákona č. 124/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.~~

Zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb.

9e) Zákon č. 219/1995 Sb., devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů.

~~9f) Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech), zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví).~~

Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně dalších zákonů (zákon o finančních konglomerátech).

Zákon č. 21/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 277/2009 Sb.

§ 44b

Za účelem doložení bezúhonnosti či důvěryhodnosti účastníka správního řízení, které Česká národní banka vede, si vyžádá podle zvláštního právního předpisu^{9j)} výpis z evidence Rejstříku trestů a v případech stanovených zvláštním právním předpisem^{9k)18)} opis z evidence Rejstříku trestů. Žádost o vydání výpisu nebo opisu z evidence Rejstříku trestů a výpis nebo opis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

9j) Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.

9k) 18) § 2a odst. 13 zákona č. 87/1995 Sb.
§ 4 odst. 7 zákona č. 21/1992 Sb.

§ 46e

Správní delikty při reprodukcí symbolů peněz a jejich napodobenin

~~(1) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že při reprodukcí symbolů peněz a jejich napodobenin zhotoví reprodukcí bankovky, mince, platebního prostředku nebo cenného papíru, znějících na koruny české nebo cizí měnu anebo zhotoví, prodá, doveze nebo rozšiřuje za účelem prodeje nebo pro jiné obchodní účely předmět úpravou je napodobující v rozporu s § 20 nebo přímo použitelným právním předpisem Evropských společenství 11b).~~

~~(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 500 000 Kč.~~

~~(3) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že při reprodukcí symbolů peněz a jejich napodobenin zhotoví reprodukcí bankovky, mince, platebního prostředku nebo cenného papíru, znějících na koruny české nebo cizí měnu anebo zhotoví, prodá, doveze nebo rozšiřuje za účelem prodeje nebo pro jiné obchodní účely předmět úpravou je napodobující v rozporu s § 20 nebo přímo použitelným právním předpisem Evropských společenství 11b).~~

~~(4) Za přestupek podle odstavce 3 lze uložit pokutu do 500 000 Kč.~~

§ 46d

Správní delikty proti peněžnímu oběhu

~~(1) Právnícká osoba nebo podnikající fyzická osoba provádějící směnářenskou činnost nebo poskytující peněžní služby podle devizového zákona se dopustí správního deliktu tím, že neodebere podezřelou bankovku nebo minci, ač je povinna tak učinit podle § 21 nebo přímo použitelného právního předpisu Evropských společenství 11c), a nepředá ji České národní bance.~~

~~(2) Za správní delikt podle odstavce 1 se uloží pokuta do 1 000 000 Kč.~~

~~1a) § 18b zákona č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech (zákon o platebním styku), ve znění zákona č. 257/2004 Sb.~~

§ 59

Na Českou národní banku se vztahují rozpočtová pravidla republiky^{16)3a)} s výjimkou ustanovení upravujících povinnosti ústředních orgánů státní správy a ustanovení upravujících kontrolu rozpočtového hospodaření.

~~16) Zákon České národní rady č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů.~~